

Inleiding:

Dit lessenpakket is bedoeld voor gebruik in OKAN-klassen van het voltijds secundair onderwijs.

Wat is OKAN?

Wat zijn OKAN-klassen?

OKAN staat voor Onthaal Klas Anderstalige Nieuwkomers.

“Het onthaalonderwijs heeft tot doel Nederlandsonkundige leerlingen, die onlangs in België zijn aangekomen, op te vangen, hen zo snel mogelijk Nederlands te leren en hen te integreren in de onderwijsvorm en studierichting die het nauwst aansluit bij de individuele capaciteiten van deze anderstalige nieuwkomer. Het onthaalonderwijs bevat daarom eerst een onthaaljaar. Het leerprogramma van het onthaaljaar is zeer sterk gericht op het verwerven van het Nederlands.”¹

OKAN kan dus kort samengevat worden als een intensief taalbad voor leerlingen die nieuw zijn in ons land om hen zo optimale kansen te geven in hun doorstroming naar het middelbaar onderwijs, in een studierichting van hun keuze.

Bij deze doorstroming krijgen de leerlingen nog extra ondersteuning, begeleiding en opvolging.

Uit de praktijk blijkt wel dat de school naar waar de leerlingen doorstromen vaak te weinig expertise hebben op vlak van anderstalige leerlingen om hen ten volle te kunnen ondersteunen. Leerlingen die doorstromen naar dezelfde school als waar ze in de OKAN-klas zaten scoren wel opvallend beter dan leerlingen die naar een volledig andere school gaan.² Dit is dus een punt waarop het concept ‘OKAN’ nog kan evolueren.

Wie kan in een OKAN-klas in het secundair terecht?

Een anderstalige nieuwkomer kan als regelmatige leerling tot het onthaaljaar toegelaten worden wanneer hij voldoet aan de volgende voorwaarden:

- 1) op 31 december volgend op de aanvang van het schooljaar enerzijds minstens twaalf jaar en anderzijds geen achttien jaar geworden zijn;
- 2) een nieuwkomer zijn, dat wil zeggen maximaal één jaar ononderbroken in België verblijven;
- 3) niet het Nederlands als thuistaal of moedertaal hebben;
- 4) onvoldoende de onderwijstaal beheersen om met goed gevolg de lessen te kunnen volgen;
- 5) maximaal negen maanden ingeschreven zijn (vakantiemaanden juli en augustus niet inbegrepen) in een onderwijsinstelling met het Nederlands als onderwijstaal.³

¹ <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13123>

² http://cteno.be/downloads/publicaties/sterckx_2006_wat_is_er_nog_van_onze_dromen_conclusies.pdf

³ <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13123>

De nadruk ligt niet zozeer op de nationaliteit, wel op het feit een nieuwkomer te zijn.

Omwille van deze regelgeving is het belangrijk dat nieuwe leerlingen van een andere nationaliteit (die onze taal niet machtig zijn) zo snel mogelijk op de hoogte gebracht worden van OKAN. Als ze pas na een schooljaar in het gewoon onderwijs te horen krijgen dat ze bij OKAN terecht kunnen voor intensief taalonderwijs is het eigenlijk al te laat want komen ze niet meer in aanmerking voor de OKAN-klas. Het is belangrijk dat directies op de hoogte zijn van OKAN-klassen in hun streek (en misschien zelf in hun scholengemeenschap) zodat ze leerlingen op tijd kunnen doorverwijzen.

Hoe is OKAN ontstaan?

De maatschappelijke problematiek:

In het begin van de jaren '90 groeide het besef dat steeds meer allochtone leerlingen in ons onderwijssysteem terecht komen. Om aan de noden van deze leerlingen tegemoet te komen voert de Vlaamse overheid sinds 1991 een beleid inzake allochtone nieuwkomers in het onderwijs. Zo richtte de overheid sindsdien twee steunpunten op: het Steunpunt Nederlands als Tweede Taal en het Steunpunt Intercultureel Onderwijs. Ondertussen is er al een hele weg afgelegd en zijn de initiatieven steeds professioneler geworden.

Doorheen de geschiedenis groeide de samenstelling van de OKAN-klas mee met de gebeurtenissen op maatschappelijk vlak. Zo was er een periode waarin er een toestroom was vanuit Kosovo vanwege de oorlog. Toen de Europese grenzen werden opengezet, waardoor er vrij verkeer van goederen en diensten mogelijk was tussen EU-landen, was er een duidelijk migrantenstroom vanuit andere EU-landen wat zich vertaalde in de samenstelling van de OKAN-klassen. Het is misschien voorbarig om te voorspellen, maar de kans dat we binnenkort leerlingen aantreffen uit Libië en andere landen die een revolutie meemaken (cfr. De Arabische lente) is reëel.

Wat leren leerlingen in een OKAN-klas?

De Nederlandse taal:

Het leerprogramma van het jaar in de onthaalklas is zeer sterk gericht op het verwerven van de Nederlandse taal.

Vanaf het schooljaar 2010-2011 gelden voor het onthaalonderwijs de ontwikkelingsdoelen "Nederlands voor nieuwkomers in de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers".

Wat in een onthaalklas aan bod komt, is gericht op een zo breed mogelijk publiek en biedt tegelijk de mogelijkheid om een gedifferentieerd aanbod te doen naargelang van de beginsituatie en de noden van het publiek.

De ontwikkelingsdoelen beschrijven daarvoor het minimum waaraan met elke leerling wordt gewerkt. De doelen worden nagestreefd.

Het wekelijkse lesrooster bestaat uit ten minste 22 lessen van het algemeen vak Nederlands voor nieuwkomers en 2 lessen van het vak godsdienst, niet-confessionele zedenleer, eigen cultuur en religie of cultuurbeschouwing. In het onthaaljaar worden ten hoogste 32 wekelijkse lessen gegeven.

4

⁴ <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13293>

Toch mag het verwerven van de taal niet als het einddoel van OKAN gezien worden. De taal is een instrument om andere doelen te bereiken, zoals een diploma middelbaar onderwijs.

Het is ook belangrijk dat leerlingen binnen de taalles relevante inhoud krijgen aangereikt. Zeker voor leerlingen die voorheen niet (of amper) naar school gingen is het bijvoorbeeld belangrijk dat ze een basiskennis wiskunde meekrijgen, eventueel leren over hygiëne, gezonde voeding enzovoort.

De voorkennis van de leerlingen is zeer uiteenlopend. Het is belangrijk als leerkracht zoveel mogelijk in te spelen op die voorkennis. Een leerling van Canada, die degelijk onderwijs genoten heeft en zonder problemen de oppervlakte van een cirkel kan berekenen moet je uiteraard anders benaderen dan een leerling uit een afgelegen gebied in centraal Afrika die net de cultuurschok van zijn leven te verwerken krijgt. Als je daarnaast ook nog rekening houdt met de leeftijd van de leerlingen (de ene is amper 12, de andere al bijna meerderjarig) besef je ook dat aanpassingen in wat je aanbiedt nodig zijn. Iemand die bijna 18 is wil je misschien eerder voorbereiden op de arbeidsmarkt dan op een schoolcarrière bijvoorbeeld. Vandaar dat er voor elke leerling een individueel leertraject uitgewerkt wordt dat doorheen het jaar kan worden bijgesteld.

De ontwikkelingsdoelen zijn minimumdoelstellingen en bieden de leerkracht de nodige vrijheid om op de individuele leerlingen in te spelen.⁵

De ontwikkelingsdoelen:

Zoals reeds gezegd, de leerkracht krijgt een rode draad aangereikt om te bepalen welke inhoud, vaardigheden en attitudes zoal aan bod moeten komen in de lessen. De 17 ontwikkelingsdoelen met 2 ondersteunende doelen. Deze doelen zijn gebaseerd op een eerder ontwikkeld 'Referentiekader *Ontwikkelingsdoelen Taalvaardigheid Anderstalige Nieuwkomers*' (ROTAN).

Deze ontwikkelingsdoelen kunnen geraadpleegd worden op <http://www.ond.vlaanderen.be/dvo/secundair/okan/ontwikkelingsdoelenOkan.pdf> en zijn ook terug te vinden in de handleiding voor leerkrachten bij dit lessenpakket.

Bij het selecteren van deze ontwikkelingsdoelen werd vooral gekeken naar het doen en niet zozeer naar het kennen. De leerlingen moeten met de taal aan de slag kunnen, de ontwikkelingsdoelen zijn functionele taaltaken. Het gaat hierbij zowel om taaltaken binnen de schoolse context (bijvoorbeeld aan een medeleerling kunnen vragen om een balpen te lenen) als taaltaken buiten de schoolse context (een bestelling kunnen doen bij de bakker).

Deze taaltaken worden in de ontwikkelingsdoelen ook gesorteerd op moeilijkheidsgraad. Zo is 'sta recht' begrijpen toch net wat anders dan ' atomen kunnen een chemische binding met elkaar aangaan'.

De moeilijkheidsgraad van taaltaken wordt door verschillende kenmerken beïnvloed:

- Hoe abstract is de taaltaak? Gaat het over iets uit de onmiddellijke omgeving of gaat het over iets abstracter zoals bij het voorbeeldje over atomen?
- Het verwerkingsniveau. Wordt verwacht dat de leerling woorden overschrijft? Moet de leerling een eigen mening formuleren?
- De mate van visuele ondersteuning. Worden er veel of weinig illustraties gebruikt?
- De tekstsoort. Gaat het om een recept? Een uitnodiging? Een wetenschappelijk artikel? De biografie van een hip idool?

⁵ <http://www.ond.vlaanderen.be/dvo/secundair/okan/uitgangspuntenOkan.pdf>

- De communicatiepartners. Even aan je buurjongen vragen om mee te gaan voetballen is toch wat anders dan gaan solliciteren in een bedrijf.
- De taal zelf. Is het informeel of formeel taalgebruik? Zijn de zinnen kort of lang?

Door te spelen met deze kenmerken blijft het voor leerlingen uitdagend.

Taaltaken mogen niet te moeilijk zijn, dan voelen leerlingen zich dom en hulpeloos, maar mogen ook niet te makkelijk zijn want dan raakt de uitdaging verloren. Het is aan de leerkracht om een gezonde balans te vinden en taaltaken aan te bieden die net boven het niveau van de leerlingen liggen.⁶

De volledige lijst van ontwikkelingsdoelen kan geraadpleegd worden achteraan het onderdeel 'handleiding voor de leerkracht' of op volgende website:

<http://www.ond.vlaanderen.be/dvo/secundair/okan/ontwikkelingsdoelenOkan.pdf>

⁶ <http://www.ond.vlaanderen.be/dvo/secundair/okan/uitgangspuntenOkan.pdf>

‘Een dak boven je hoofd’

Handleiding voor de leerkracht

Werken met dit lessenpakket:

Doelpubliek:

Dit lessenpakket is uitgewerkt voor leerlingen die in een OKAN-klas zitten in het voltijds secundair onderwijs. Er is vertrokken vanuit het idee een lessenpakket te ontwikkelen voor leerlingen die al enkele maanden in een OKAN-klas zitten en dus al een basiskennis van het Nederlands hebben.

OKAN-klassen hebben een heel diverse populatie.

Divers op geografisch vlak: ze komen uit allerlei hoeken van de wereld. Tegenwoordig zijn Afrikanen en leerlingen uit 'nieuwe' Europese landen (Estland, Letland, ...) sterk vertegenwoordigd.

Divers op economisch vlak: de ene komt uit een gezin waarin beide ouders werken, een andere leerling staat op eigen benen en heeft een leefloon.

Divers op godsdienstig vlak: Rooms-katholiek, protestants, islamitisch, joods, ...

Diverse redenen waarom ze in België verblijven: economisch vluchteling, een leerling uit oorlogsgebied, ouders die voor hun beroep naar België verhuizen en de kinderen meenemen, ...

De ene zal een **moedertaal** hebben die sterk aansluit bij het Nederlands (bijvoorbeeld een Duitser) en een andere zal totaal geen raakvlakken vinden met de eigen taal.

Met andere woorden: HET lessenpakket voor een OKAN-klas bestaat niet. Afhankelijk van de leerlingenpopulatie zullen bepaalde aspecten meer of minder onder de aandacht gebracht worden, zal de leerkracht de link moeten leggen met de eigen cultuur van de leerlingen en hen hierover vragen stellen.

De opbouw:

Algemeen:

Het lessenpakket ' Een dak boven je hoofd' gaat over het thema 'huis'.

Dit thema wordt ingeleid met een algemene schets van een huis waarna in verschillende deelthema's de kamers van het huis worden belicht met hun specifieke inhoud. Binnen elk deelthema is aandacht voor de vaardigheden luisteren, spreken, lezen en schrijven. De balans (op welke vaardigheid de nadruk ligt) verschilt doorheen het pakket zodat er voldoende afwisseling is. Wel is erop gelet dat schrijven (wat de moeilijkste vaardigheid is voor anderstaligen) pas vanaf de derde les echt aan bod komt.

Bij het aanleren van een taal gaan leerlingen eerst door een 'stille periode'. Dit is een periode waarin ze zelf geen taal produceren maar waarin ze wel heel veel taalaspecten in zich opnemen (de receptieve periode).

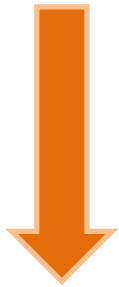
In het lessenpakket zitten zowel oefeningen waarbij leerlingen taal moeten produceren (spreken en schrijven) als oefeningen waarbij ze passief de taal kunnen ontdekken (luisteren, lezen, overschrijven).

Omdat leerlingen doorheen het schooljaar continu kunnen instromen zitten er een mix van leerlingen die heel passief bezig zijn met taal en anderen die al durven en kunnen produceren. Hou hier rekening

mee bij het geven van de lessen, probeer de passieve leerlingen zoveel mogelijk bij de taalproductie te betrekken maar ga hen zeker niet forceren.

De werkbundel zelf is niet bedoeld als leerstof. Het is niet de bedoeling dat leerlingen een definitie gaan geven van een vork of woordenlijsten uit het hoofd leren. De werkbundel is bedoeld als houvast, als naslagwerk waarin de leerlingen kunnen terugkijken. De theoretische onderdelen met grammatica zijn eveneens niet bedoeld om uit het hoofd te kennen maar bieden een aanzet om te reflecteren over de aspecten van onze taalstructuur (zoals gevraagd in de ontwikkelingsdoelen).

Leerlijn:

Les 1: Het huis en zijn kamers

Duur: 50 minuten

Inleidende les waarbij de kamers in een huis en hun benamingen worden belicht. De voorkennis van de woordenschat in verband met het huis wordt geactiveerd.

In deze les hoeven de leerlingen niet te schrijven en het lezen beperkt zich enkel tot losse woorden. **De nadruk ligt op luisteren en spreken.**

Les 2: De badkamer

Duur: 100 minuten

Er wordt specifiek ingegaan op woorden en boodschappen die te maken hebben met de badkamer. Hierbij wordt kennis gemaakt met de basisgrammatica rond werkwoorden.

Luisteren: de leerlingen luisteren naar de instructie van de leerkracht, naar een voorgelezen tekst, naar medeleerlingen tijdens het rollenspel.

Lezen: De leerlingen lezen korte tekstjes, of volgen een voorgelezen tekst mee.

Spreken: de leerlingen formuleren een mening, geven antwoord op vragen, voeren een dialoog in een rollenspel.

Schrijven: het schrijven beperkt zich vooral tot het overschrijven van losse woorden.

Les 3: De woonkamer

Duur: 70 minuten:

Er wordt specifiek ingegaan op woorden en boodschappen die te maken met de woonkamer. Er wordt kennis gemaakt met de grammaticaregels voor de verleden tijd.

Luisteren: de leerlingen luisteren naar de instructie van de leerkracht, naar een voorgelezen tekst, naar de mening van anderen.

Lezen: de leerlingen lezen informele e-mails.

Spreken: de leerlingen formuleren een mening, geven antwoord op vragen.

Schrijven: de leerlingen schrijven een informele e-mail, ze schrijven juiste antwoorden over van het bord.

Les 4: De keuken:

Duur: 100 minuten (lessen) + 125 minuten (verwerking)

Er wordt specifiek ingegaan op woorden en boodschappen die te maken met de keuken. Er wordt sterk gerekend op het concrete taalgebruik van de leerlingen om een feestje te organiseren.

Luisteren: de leerlingen luisteren naar vragen en instructies van de leerkracht. Ze krijgen een luisteropdracht in verband met de voorzetsels. Ze luisteren naar medeleerlingen. Ze spelen een spel waarin luisteren belangrijk is.

Lezen: de leerlingen lezen een kort verhaal, ze lezen een uitnodiging, ze lezen de opdrachten in hun werkboek, ze lezen een recept.

Spreken: de leerlingen formuleren antwoorden op vragen, de leerlingen spelen een spel waarin ze vragen moeten stellen, ze overleggen met medeleerlingen om een feestje te organiseren.

Schrijven: de leerlingen schrijven een uitnodiging, ze noteren antwoorden in hun werkbundel.

Les 5: De slaapkamer:

Duur: 70 minuten

Er wordt specifiek ingegaan op woorden en boodschappen die te maken met de slaapkamer. Er is aandacht voor het bijvoeglijk naamwoord.

Luisteren: de leerlingen luisteren naar vragen en instructies van de leerkracht. Ze luisteren naar een korte uiteenzetting van een medeleerling.

Lezen: het lezen beperkt zich tot losse woorden en korte zinnen.

Spreken: de leerlingen geven antwoord op vragen. Ze bespreken het uitzicht van hun kamer, hun droomkamer en een rommelige kamer.

Schrijven: het schrijven beperkt zich tot losse woorden en korte zinnen.

Les 6: Het huishouden:

Duur: 50 minuten (lessen) + 50 minuten (verwerking)

Er wordt specifiek ingegaan op woorden en boodschappen die te maken met het huishouden.

Luisteren: de leerlingen luisteren naar vragen en instructies van de leerkracht. Ze luisteren naar een korte uiteenzetting van een medeleerling.

Lezen: het lezen beperkt zich tot losse woorden en korte zinnen.

Spreken: de leerlingen geven antwoord op vragen door de leerkracht. Ze overleggen met medeleerlingen over een juiste oplossing. Ze geven toelichting bij de taakverdeling in hun gezin.

Schrijven: het schrijven beperkt zich tot losse woorden en korte zinnen.

De lessen:

Les 1: Het huis en zijn kamers:

Ontwikkelingsdoelen:

- De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau relevante informatie uit de mondelinge en schriftelijke teksten verwerken.
- De leerlingen kunnen op structurerend niveau doelgericht relevante informatie mondeling formuleren en uitwisselen.
- De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau een mondelinge en een schriftelijke vraag en instructie verwerken zodat ze gepast kunnen reageren.
- De leerlingen kunnen in voor hen relevante en concrete taalgebruikssituaties waar nodig en op hun niveau taalstrategieën inzetten waaronder relevante voorkennis i.v.m. de inhoud oproepen en gebruiken.

Lesdoelen:

- Correct benoemen van verschillende kamers in het huis.
- Voorbeelden geven van voorwerpen en/of activiteiten die passen bij een bepaalde kamer.
- Een collage maken rond een bepaalde kamer.

Media:

- Poppenhuis
- Computer met internetverbinding
- (printer)
- Werkbundel
- Diverse reclamefolders (van supermarkten, electrozaken, meubelwinkels, drogisterijen, ...)
- Scharen, lijmstiften
- A3-papier
- Woordstroken 'badkamer, woonkamer, keuken, slaapkamer'

Inhoud:

Woordenschat:

Een huis, een dak, de badkamer, de woonkamer, de keuken, de slaapkamer; boven, beneden, naast, onder, slapen, eten, koken, televisie, kast, bed, tapijt, ...

Lesverloop:

1. Zet een leeg poppenhuis in de klas (indien dit niet mogelijk is: teken de doorsnede van een huis met verschillende kamers aan bord). (10 minuten)

Vertel de leerlingen dat het nieuwe thema 'Een dak boven je hoofd' is. Bespreek met de leerlingen wat dit zou willen zeggen.

Toon aan de hand van het poppenhuis dat een huis verschillende kamers heeft. Toon ook de afbeeldingen van verschillende kamers. (zie bijlage 1)

Hoe heten deze kamers? (geef de leerlingen de kans om zelf te bedenken wat de naam is van de kamers) Schrijf de namen van de kamers aan bord en hang er de correcte afbeeldingen naast.

Neem de woordstroken met de benamingen van de kamers en geef die een plaats op het poppenhuis. Doe dit niet zomaar. Bespreek met de leerlingen ' Waar is de slaapkamer?' Daag hen ook uit te verklaren waarom. Gebruik hierbij zeker woorden als boven, beneden, onder, naast, ..

Tip: je kan een leerling ook de verantwoordelijkheid geven om zelf de woordstroken te maken op de computer en af te printen.

Vertel: ons huis is nog leeg. We moeten leuke spullen uitzoeken om in de kamers te zetten.

2. Groepswerk: de leerlingen gaan in groepjes van maximum 5 leerlingen zitten. (25 minuten)

Tip: maak menggroepjes van leerlingen die in de productieve en de receptieve fase van het taalontwikkelingsproces zitten.

Elke leerling krijgt een eigen taak toegewezen. (zie bijlage 2)

De stiltebewaker: deze leerling let erop dat er niet te luid gepraat wordt .

De tijdbewaker: deze leerling let erop dat de taak binnen de gegeven tijd afgerond wordt.

Materialen halen: Deze leerling gaat de spullen nemen die nodig zijn om de taak uit te voeren.

Materialen opruimen: deze leerling bergt de materialen na da activiteit netjes op.

Elke groep krijgt een A3-blad, een stapeltje reclamefolders, lijm en scharen.

Elke groep krijgt een andere kamer toegewezen (naam van de kamer wordt op het A3-blad geschreven). Het is de bedoeling dat ze in de reclamefolders op zoek gaan naar leuke spullen die bij hun kamers passen.

Deze afbeeldingen knippen ze uit en indien mogelijk schrijven ze er een benaming bij (deze benaming kunnen ze meestal terugvinden in de folder zelf).

Na afloop komt elk groepje met hun collage naar voor en geven ze een korte presentatie van wat zij zoal in hun kamer zouden willen.

Verwacht hier niet te veel van! Elke vorm van taalproductie, hoe klein ook moet je appreciëren en zeker stimuleren. (Bijvoorbeeld naar een voorwerp wijzen en zeggen dat het televisie is moet al toegejuicht worden)

Benoem eventueel zelf ook enkele objecten.

3. Nabespreking: (5 minuten)

Vraag de leerlingen wat ze vandaag hebben geleerd. Welke woorden kennen ze nu? Noteer deze woorden aan bord. Breng eventueel zelf ook enkele woorden aan. (welke woorden ze precies geleerd hebben hangt dus voor een deel af van de selectie die ze zelf maakten uit de reclamefolders)

4. Verwerking: (10 minuten)

De leerlingen nemen hun werkbundel en vullen de benamingen van de kamers in. Ze schrijven namen van voorwerpen en activiteiten die bij de kamers horen naast de pijlen. Wie wil kan deze van bord overnemen, maar motiveer de leerlingen zeker om nog andere dingen te bedenken. Indien ze een woord niet kennen dat ze wel willen noteren kunnen ze er een afbeelding van zoeken op het internet zodat de leerkracht de Nederlandse benaming en schrijfwijze kan geven.

Les 2 : De badkamer:

Ontwikkelingsdoelen:

- De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau relevante informatie uit mondelinge en schriftelijke teksten verwerken.
- De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau relevante informatie mondeling en schriftelijk formuleren en uitwisselen.
- De leerlingen kunnen op het vlak van gezondheid het belang inzien voor zichzelf en voor anderen en de basisprincipes toepassen van lichaamshygiëne.
- De leerlingen kunnen, in voor hen relevante en concrete taalgebruikssituaties, waar nodig en op hun niveau , reflecteren over taalstructurele aspecten met betrekking tot: werkwoord, meervoud, enkelvoud, onderwerp.

Lesdoelen:

- Bij een gegeven zin met een ontbrekend woord bepalen welk woord in die zin thuishoort.
- In eigen woorden weergeven wat een werkwoord is.
- Voorbeelden geven van werkwoorden.
- Met materialen het verschil kunnen aangeven tussen 'iets wassen' en 'zich wassen'.
- Op eigen niveau aangeven op welke manier de leerling zich het liefste was (bad, douche; lavabo, ..)
- Afbeeldingen rond het thema badkamer verbinden met het juiste woord.
- In eigen woorden weergeven waarover een tekst gaat.
- De verhaallijn van een geschreven tekst omzetten in een dialoog voor een toneeltje.
- Een toneelstukje rond een ruzie over de badkamer naar voor brengen.

Media:

Bord

Washandjes

Handdoeken

Zeep

Afbeeldingen badkamer (zie bijlage 3)

Werkbundel

Inhoud:

Een werkwoord is een woord dat vertelt dat je iets doet.

De vervoeging van de werkwoorden 'zich wassen' en 'zich afdrogen'.

Het verschil tussen 'zich wassen' en 'wassen'.

Mensen wassen zich op heel veel verschillende manieren → douche, bad, lavabo, koud water, warm water, ...

Voorwerpen in de badkamer → spiegel, scheermesje, tandpasta, tandenborstel, shampoo, handdoek,

..

Leestekst: ruzie in de badkamer.

Lesverloop:

1. Verduidelijk dat deze les over de badkamer gaat aan de hand van het poppenhuis en de gemaakte collages uit de vorige les.
2. Werken in de werkbundel: overloop samen met de leerlingen de zinnen en zoek samen uit welke woorden in de lege plaatsen thuishoren. (10 minuten)
3. Instructiemoment rond de werkwoorden 'zich wassen' en 'zich afdrogen'. (20 minuten)

Vertel wat een werkwoord is. (Een werkwoord is een woord dat vertelt dat je iets doet)

Geef enkele voorbeelden waarbij je ze visueel probeert voor te stellen. Bijvoorbeeld: slapen en springen. Vraag ook aan de leerlingen om zelf enkele voorbeelden van werkwoorden te geven, noteer deze eventueel aan bord.

Overloop de tabel met de werkwoorden 'zich wassen' en 'zich afdrogen' door deze visueel voor te stellen met de materialen.

Beeld uit ' Ik was me' en 'Ik droog me af'. Geef de materialen aan een leerling en laat hem of haar uitbeelden, zeg daarbij ' Jij wast je af' en 'Jij droogt je af'. Ga zo door tot de hele tabel uitgebeeld werd.

Vervolgens ga je met het washandje het bord afwassen.

Vraag: 'Wast het bord zich?' 'Neen het bord doet niks!' 'IK was het bord.'

Toon nog eens het verschil 'Ik was me' en 'Ik was het bord'.

Zeg daarna met het washandje naar jezelf gericht 'zich wassen' en met het washandje naar het bord ' wassen'.

Overloop de andere voorbeelden.

4. Bekijk de meningen van de verschillende personages. (13 minuten)

Begrijpen de leerlingen wat gezegd wordt? Verduidelijk waar nodig met afbeeldingen.

Laat de leerlingen op hun niveau een eigen mening formuleren over de verschillende manier om je te wassen.

5. Verbindoefening. (7 minuten)

Kan individueel of klassikaal gemaakt worden.

6. Leestekst: File in de badkamer (15 minuten):

Lees de tekst op een traag tempo voor. Laat de leerlingen meevolgen. Bespreek de gebeurtenissen in de tekst. Zijn deze herkenbaar of niet? Hoe lang staan zij zelf voor de spiegel?

Eventueel kan je de leerlingen eerst zelfstandig de tekst laten verkennen.

7. Rollenspel: file in de badkamer.(35 minuten)

De leerlingen zitten in groepjes van 4. Vertel hen dat ze een toneel gaan doen over de badkamer.

Elke leerling krijgt een kaartje met een rol op. (dit zijn dezelfde personages als de personages uit de leestekst)

Het rollenspel is gebaseerd op de leestekst, dus de leerlingen kennen de verhaallijn al. Het komt er op aan om een geschreven tekst zonder dialoog om te zetten in een toneel met dialoog.

Geef eerst klassikaal een voorbeeld.

Bijvoorbeeld ' Komaan zus haast je! Straks ben ik te laat op school.' Dit staat niet letterlijk in de tekst, maar het kan wel in het verhaal passen.

De leerlingen krijgen een 10-tal minuten voorbereidingstijd. Daarna brengt elk groepje zijn rollenspel voor de klas.

Tip!

Wijs de leerlingen erop dat dit maar voorbeelden zijn. Maak duidelijk dat er veel individuele verschillen zijn. De ene heeft geen bad, de andere wel. Maak ook de link met andere culturen. Bijvoorbeeld: in warmere landen is de badkamer soms buiten, niet overal is stromend water beschikbaar en haal je een emmer water om je te wassen, ...

Les 3: De woonkamer:

Ontwikkelingsdoelen:

- De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau relevante informatie uit mondelinge en schriftelijke teksten verwerken.
- De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau relevante informatie mondeling en schriftelijk formuleren en uitwisselen.
- De leerlingen kunnen op structurerend niveau doelgericht relevante informatie selecteren uit mondelinge en schriftelijke teksten.
- De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau een mondelinge en schriftelijke vraag en instructie verwerken zodat ze gepast kunnen reageren.
- De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau mondeling en schriftelijk om uitleg vragen, problemen signaleren of aangeven dat ze iets niet begrijpen.
- De leerlingen kunnen op het vlak van informatie- en communicatietechnologie ICT gebruiken om op een veilige, verantwoorde en doelmatige manier te communiceren.
- De leerlingen kunnen in voor hen relevante taalgebruikssituaties waar nodig en op hun niveau reflecteren over taalstructurele aspecten met betrekking tot tegenwoordige tijd, verleden tijd.

Lesdoelen:

- Bij een foto van een woonkamer een passende legende maken.
- Begrijpend lezen: aan de hand van een tekst over een woonkamer een gepaste tekening maken.
- In eigen woorden de eigen gezinssituatie schetsen.
- Een informele mail sturen naar bekenden.
- Een mening formuleren: is iets mooi of lelijk?
- Basiskleuren correct benoemen.
- Enkele voorbeelden geven van activiteiten die gelinkt kunnen worden aan de woonkamer.
- In eigen woorden het verschil weergeven tussen de tegenwoordige tijd en de verleden tijd.

- In de mate van het mogelijke in het eigen taalgebruik letten op de vervoeging van werkwoorden, de verleden tijd gebruiken in het eigen taalgebruik.

Media:

- Poppenhuis
- Computer met internetverbinding
- Werkbundel
- Kleurpotloden

Inhoud:

Woordenschat met betrekking tot de woonkamer (de kast, de zetel, de muur, het tapijt, ...)

Grammatica: de verleden tijd.

De verleden tijd kunnen we maken door ons werkwoord naar de eerste persoon enkelvoud om e zeten (ik) en daar 'de' of 'te' aan toe te voegen. (Dit geldt niet altijd!).

Lesverloop:

1. Situeren van de woonkamer binnen het huis. (5 minuten)

Verwijs naar het poppenhuis. Leg uit dat deze les gaat over de woonkamer. Bekijk de collage van de woonkamer nog een keer. Welke woorden kennen ze al? Noteer deze woorden aan bord.

2. Aanbrengen woordenschat woonkamer aan de hand van een foto: (7 minuten)

Partnerwerk: laat de leerlingen in duo's vanuit hun voorkennis zoveel mogelijk invullen.

Klassikaal: bespreek de foto klassikaal. Schrijf de antwoorden met hun juiste nummer aan bord.

Oplossing respectievelijk: de lamp, het schilderij, de deur, de kast, het kussen, de zetel, het deken, het tapijt, de muur, het plafond, de vloer.

3. Lezen van de mail aan Lisa. (13 minuten)

Afhankelijk van het niveau van de leerlingen lees je de tekst samen met hen of laat je hen aanvankelijk de tekst zelfstandig doornemen. Bespreek de woorden of zinnen die de leerlingen niet goed begrijpen. Benadruk zeker dat het normaal is als ze niet alles meteen begrijpen.

Overloop samen met de leerlingen de elementen die belangrijk zijn op de tekening en laat hen met een markeerstift de belangrijke zaken aanduiden.

Hierna laat je ze zelfstandig tekenen.

Wie klaar is met tekenen leest de antwoordmail van Lisa.

De antwoordmail van Lisa is een instapmoment voor een klasgesprek rond de gezinsleden.

Kaat woont alleen, Lisa woon bij haar ouders, wie van de klas staat al op eigen benen? Wie woont bij ouders? Wie woont nog bij iemand anders? ..

Tip!

Heb aandacht voor de culturele verschillen. Komen er leerlingen uit de klas uit culturen waar het normaal is dat een hele familie in één huis woont? Komt de leerling uit een cultuur waar de grootouders meestal bij het gezin wonen? Komen de leerlingen uit een cultuur waar jongeren al snel op eigen benen staan of net niet?

Hou er ook rekening mee dat er misschien leerlingen in de klas zitten die niet weten wat een mail is.

4. Een eigen mail versturen. (15 minuten)

Dit lesonderdeel is vooral bedoeld voor de leerlingen die al in zekere mate aan taalproductie doen en niet enkel receptief in zich opnemen. Dit onderdeel kan dus gezien worden als een vorm van differentiatie voor de sterkere leerlingen. Leerlingen die nog niet toe zijn aan het produceren van taal kan je de opdracht geven een afbeelding naar jou te mailen.

Eerst wordt er een kort gesprek gehouden over het al dan niet bezitten van een computer met internet. De leerlingen delen hun ervaringen met mailen.

Hierna stellen ze zelf een mail op over hun huis aan iemand uit de naaste omgeving (de mail mag dus net zoals bij Kaat en Lisa in een informele taal opgesteld zijn).

Het is wenselijk de werkbundel te gebruiken als kladversie en de leerlingen daarna effectief een mail te laten versturen naar de leerkracht met hun tekst. Leerlingen die geen e-mailadres hebben kunnen geholpen worden bij het aanmaken van een account door de leerkracht.

De kracht van dit lesonderdeel zit niet zozeer in de werkbundel maar in de leerervaringen die de leerlingen concreet opdoen.

Tip!

Heb aandacht voor de talige aspecten van een brief of mail. Je start met een aanspreking, je eindigt met 'groetjes' en je naam.

5. Help Kaat kiezen. Gesprek over vazen. (7 minuten)

In dit onderdeel draait het vooral om de mondelinge vaardigheden van de leerlingen.

Bespreek samen met de klas de verschillende afgebeelde vazen.

Heb hierbij specifiek aandacht voor de prijzen en de bijvoeglijke naamwoorden.

Laat de leerlingen veel verwoorden. Welke vaas vinden zijzelf het mooist? Waarom?

Welke vaas is het duurst? Welke vaas is het goedkoopst? Hoeveel kost de vaas?

Ter ondersteuning kunnen de leerlingen de bijhorende woordenschat raadplegen en achteraan in hun bundel de lijst met getallen tot 100 raadplegen.

Indien de timing het toelaat laat je de leerlingen een eigen vaas ontwerpen.

Tip!

Neem een stukje aluminiumfolie mee naar de klas om de kleur 'zilver' te tonen.

Een leuke muzische verwerking hierbij kan het zelf maken van een decoratief element in klei zijn (bijvoorbeeld een vaas of een kaarsenhouder).

6. De kleuren van de kussens. (7 minuten)

Afhankelijk van de voorkennis van de leerlingen is dit een korte herhalingsles om de kleuren te herhalen of een echt instructiemoment waarbij de kleuren worden aangeleerd.

In het geval dat dit een instructiemoment is zijn er materialen vereist, zoals gekleurde papieren om aan bord te hangen en te benoemen.

Tip!

Voor sterke leerlingen kan het spel Twister een leuke herhaling van de kleuren zijn.

7. Wat doe ik allemaal in de woonkamer? (6 minuten)

Bekijk samen met de leerlingen de afbeeldingen? Wat zijn deze mensen aan het doen?

Bespreek mondeling en noteer daarna kort de zinnen aan bord die de leerlingen kunnen overpennen.

- De mensen kijken televisie. (De jongen en het meisje kijken televisie)
- De man luistert naar muziek. (De man luistert naar de radio)
- De mensen lezen de krant (De mensen lezen een boek)

8 . De verleden tijd: (10 minuten)

Bekijk samen met de leerlingen de tabel. Wat valt op?

Lees het kader over het vormen van de verleden tijd.

Verwacht niet dat de leerlingen de tekst uit het kader zomaar snappen. Leg alles duidelijk uit, **werk enkele voorbeelden met andere werkwoorden uit aan bord.**

Wijs de leerlingen erop dat dit niet geldt voor alle werkwoorden (bijvoorbeeld bij lezen en kijken).

De regel is een houvast voor de leerlingen, maar ze moeten deze zeker niet van buiten leren en zomaar toepassen. Het is vooral belangrijk zelf vaak de verleden tijd te gebruiken tijdens het spreken zodat leerlingen deze woorden leren kennen.

Les 4: De keuken:

Ontwikkelingsdoelen:

- De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau relevante informatie uit mondelinge en schriftelijke teksten verwerken.
- De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau relevante informatie mondeling en schriftelijk formuleren en uitwisselen.
- De leerlingen kunnen op structurerend niveau doelgericht relevante informatie selecteren uit mondelinge en schriftelijke teksten.
- De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau een mondelinge en schriftelijke vraag en instructie verwerken zodat ze gepast kunnen reageren.
- De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau mondeling en schriftelijk om uitleg vragen, problemen signaleren of aangeven dat ze iets niet begrijpen.
- De leerlingen kunnen op beoordelend niveau mondelinge en schriftelijke feedback verwerken zodat ze gepast kunnen reageren.
- De leerlingen kunnen op beoordelend niveau hun meningen en gevoelens mondeling en schriftelijk formuleren.
- De leerlingen kunnen in voor hen relevante en concrete taalgebruikssituaties waar nodig en op hun niveau reflecteren over taalstructurele aspecten met betrekking tot enkelvoud en meervoud.

Media:

- Poppenhuis
- Vorken
- Messen
- Glazen
- Wijn glazen
- Soepborden
- Borden
- Kleine en grote lepes
- Kleine en grote vorken
- Scharen
- Lijmstiften
- Zelfklevende briefjes
- Enveloppen
- Klaslijst van een andere klas (zie: een uitnodiging schrijven)
- Bloem
- Zout
- Eieren
- Melk
- Boter
- Suiker
- Kookvuur
- Koekenpan
- Pollepel
- Spatel
- Mengkom
- Klopper (garde)

Lesverloop:

1. Situeren van de keuken binnen het huis. (5 minuten)

Verwijs naar het poppenhuis. Leg uit dat deze les gaat over de keuken. Bekijk de collage van de woonkamer nog een keer. Welke woorden kennen ze al? Noteer deze woorden aan bord.

2. Instructiemoment woordenschat keuken: (7 minuten)

Aan de hand van concrete materialen en woordkaarten oefen je met de leerlingen de benamingen van verschillende voorwerpen uit de keuken.

Na deze instructie proberen de leerlingen zelfstandig de verbindoefening op te lossen. (of je de materialen met de woordkaarten tijdens de oefening zichtbaar laat staan is een keuze die zelf gemaakt wordt op basis van het niveau van de leerlingen).

3. Leestekst: mail met uitnodiging voor een leuk etentje.(7 minuten)

Afhankelijk van het niveau van de leerlingen laat je hen de mail zelfstandig doornemen of doe je het samen met hen.

Ga na of de leerlingen de inhoud begrepen hebben. Los samen de vragen bij de mail op. (wie ze uitnodigt kan je ontdekken door te kijken naar wie ze de mail verzendt)

Hou een klasgesprek over het uitnodigen van mensen bij je thuis. Hoe kan je dat nog doen (telefoneren, op school vragen, ..) Wie hield al eens een leuk etentje thuis? Doe je dan iets extra?

4. Een gedekte tafel: (12 minuten)

Voor je gaat beginnen laat je één of twee leerlingen naar voor komen. Vraag hen de tafel heel netjes te dekken, zoals op restaurant. Laat de klasgroep tussendoor vrij reageren. Gebruik zelf tussendoor vaak voorzetsels als naast, erachter, ervoor, ...

Bekijk samen met de leerlingen de afbeeldingen en vergelijk met de tafeldekking die de leerlingen voorstelden. Wat deden ze juist? Wat deden ze fout? (Als een leerling zegt ' het glas is fout' ga hier dan verder op in, waarom is het fout? Waar moet het dan wel staan?)

Vertel dat, wanneer je een chique diner wil geven, je meer aandacht schenkt aan je tafel dan wanneer je 'gewoon' eet.

Overloop samen met hen de voorwerpen die op de foto's te zien zijn. Schrijf de woorden aan bord. Ga niet te zeer in op de correcte benaming van alles. Als de leerlingen ' een heel kleine lepel' zeggen is dit al heel verstaanbaar, dwing ze niet koffielepel te zeggen.

Mogelijke oplossing voor de netjes gedekte tafel:

1. Bloemen / decoratie / tafelstukje
2. Groot wijnglas / glas voor rode wijn / glas voor water
3. Klein wijnglas / glas voor witte wijn / wijnglas
4. Placemat / onderlegger

5. Koffielepel / dessertlepel / een heel kleine lepel
6. Dessertvork / een heel klein vork
7. Mes / gewoon mes / groot mes
8. Klein vork / vork voor voorgerecht
9. Vork / gewoon vork / groot vork
10. Bord
11. Grote lepel / soeplepel
12. Klein mes / mes voor voorgerecht
13. Servet

5. Enkelvoud en meervoud: (7 minuten)

Afhankelijk van de voorkennis van de leerlingen is dit een herhalingsmoment of een moment om instructie te geven.

Stel de situatie visueel voor met materiaal. (Ik heb een mes, ik heb twee messen, ik heb drie messen, ...)

Laat de leerlingen zoveel mogelijk verwoorden. (laat leerlingen naar voor komen, materialen nemen en vertellen wat ze in hun handen hebben)

Bekijk samen met de leerlingen de tabel. Wat valt op?

Vaak voegen we de letters 'en' toe om het meervoud te maken.

Het geval waar het meervoud gemaakt wordt door 's' toe te voegen komt later nog aan bod.

6. Mopje: (2 minuten)

Een klassieker: ORK, ORK, ORK, soep eet je met een ... LEPEL!

Laat de leerlingen er gerust intrappen. Lachen met taal mag ook een keer. Het breekt de sfeer en toont dat een taal machtig zijn ook plezierig kan zijn.

Met de sterke leerlingen kan je zelf bespreken waarom dit een mopje is. (Het spelen met rijm, mensen verwarren, ...)

7. Knip- en plakoefening (7 minuten):

Deze keer gaat het bij het leren van de woordenschat niet om het leren van de woorden zelf, maar om een beschrijving te kunnen linken aan een voorwerp.

De leerlingen kunnen dit ook doen wanneer ze een woord even vergeten zijn, dan kunnen ze een omschrijving geven van het voorwerp.

De benamingen van de voorwerpen (schort, maatbeker, messen, snijplank, spatel, bewaardozen of potten) laat je zeker aan bod komen, maar ze zijn niet het doel van de les.

8. Kruiswoordraadsel: (7 minuten)

Maak deze oefening samen met de leerlingen.

9. Leestekst: de gesmolten ijsjes (12 minuten):

Lees de tekst op een relatief traag tempo voor. De leerlingen volgen mee.

Hou een klassikale nabespreking.

Ga na of iedereen begrepen heeft dat een diepvriezer en een koelkast twee grote elektrische apparaten zijn uit de keuken en of iedereen het verschil tussen deze twee voorwerpen weet heeft.

Met sterke leerlingen kan je een gesprek aangaan over momenten waarop zij al eens een domme vergissing maakten omdat ze verstrooid waren.

Overloop de nieuwe woorden en laat de leerlingen die dat wensen deze woorden noteren.

10. Spel: ben ik een vork? (15 minuten)

Alvorens te beginnen overloop je met de leerlingen de spelregels.

Begrijpt iedereen de bedoeling?

Individueel bedenken de leerlingen een geheim voorwerp en enkele tips die ze daarover kunnen geven (Bijvoorbeeld: het tapijt: het ligt op de grond, het is zacht, ... of het mes: ik snijd ermee, het is iets uit de keuken, het kan groot of klein zijn, ..)

De leerlingen kunnen voor het uitkiezen van een voorwerp de lijsten met gekende woorden achteraan in hun bundel raadplegen.

Als leerkracht ondersteun je de leerlingen hierbij. Oefen met hen eventueel apart even de uitspraak van hun zinnen.

Herschik de klas (liefst in een kring) zodat alle leerlingen elkaars post-it op het hoofd kunnen zien hangen.

Zodra dit gebeurd is maken de leerlingen hun post-it klaar en hangen ze hem op de persoon links of rechts van hen. Geef de leerlingen de kans eens bij elkaar te gaan kijken welk voorwerp ze zijn. (giechelmoment gegarandeerd)

Het uitdelen van tips kan op verschillende manieren gebeuren. Zo kan je de kring rondgaan waarbij systematisch iedereen een tip krijgt of je kan werken van jong naar oud, oud naar jong, met een dobbelsteen en wie 6 gooit kan een tip krijgen, ..

Bij het geven van de tips speelt de leerkracht een belangrijke rol. Hij/zij let erop dat de gegeven tips verstaanbaar zijn en verwoord ze eventueel voor de zwakkere leerlingen die nog niet aan productief taalgebruik toe zijn.

Hoe zeker ook een nabespreking over het spel zelf. Wie vind het leuk? Wie vond het moeilijk? ...

Spelvariant: je kan ook leerling per leerling aan bord laten komen en zijn voorwerp op de achterkant van het bord laten noteren. Hierna geeft hij de klas tips (of stelt de klas ja/nee-vragen) en wordt klassikaal geraden naar het voorwerp.

11. Luisteroefening. (12 minuten)

De leerlingen hebben een afbeelding van een lege tafel.

Lees onderstaande zinnen voor. De leerlingen luisteren en reageren gepast door het gevraagde te tekenen. De voorzetsels kunnen extra ondersteund worden met overdreven lichaamstaal. (indien nodig kan er eerst een instructiemoment over de voorzetsels gegeven worden, laat leerlingen allerlei

posities aannemen tegenover hun lessenaar en oefen zo de begrippen op, onder, naast, links, rechts, ..)

- Er staan 4 borden op tafel.
- Er ligt één grote lepel op tafel.
- Er liggen drie kleine lepels onder de tafel.
- Er staat een stoel naast de tafel.
- Er liggen servetten naast de borden
- Er staan bloemen op tafel.
- De borden zijn vuil.
- Er liggen geen messen op tafel.
- Er staan acht wijnglazen op tafel.

Partnerwerk: laat de leerlingen elkaars tekening bekijken. Laat ze overleggen.

Lees de zinnen een tweede keer voor, geef de leerlingen de kans om met hun buur te overleggen en eventuele fouten te verbeteren.

Maak zelf een tekening aan bord, laat de leerlingen zelfstandig verbeteren.

12. Ken je deze voorwerpen. (5 minuten)

Geef de leerlingen de kans de woorden te benoemen vanuit hun voorkennis.

Indien de woorden niet gekend zijn breng je ze zelf aan.

Leg de nadruk op het verschil tussen een kookpot en een pan. (voorzie deze materialen in de klas).

De nadruk ligt hier op de mondeling vaardigheden, het opschrijven van de woorden dient vooral als naslagwerk voor de leerlingen zelf.

Toon de leerlingen dat er kookpotten zijn zonder en met deksel.

Benoem de steel.

Laat leerlingen de concrete kookpotten en pannen sorteren van groot naar klein. Met steel/zonder steel. Met deksel/zonder deksel.

13. Een uitnodiging schrijven: (15 minuten)

We lazen al een mail van Kaat waarin ze haar vriendin uitnodigde voor een etentje.

Wij gaan ook een klas uitnodigen om bij ons te komen eten.

Stel samen met de leerlingen een uitnodiging op en laat de leerlingen de uitnodigingen schrijven op zelf gemaakte kaartjes.

Zorg dat elke leerling van de andere klas een persoonlijke uitnodiging krijgt.

14. Pannenkoeken bakken en feestje geven (125 minuten)

Coöperatieve werkvorm: pannenkoeken bakken.

De leerlingen zitten in groepen van 4 of 5 leerlingen en maken elk een kom deeg klaar. Het recept vinden ze terug in hun werkboek. Laat de leerlingen zo zelfstandig mogelijk werken.

Geef de leerlingen binnen hun groep een rol. Iemand die de stilte bewaakt, iemand die de tijd in het oog houdt, iemand die de materialen gaat halen en iemand die de materialen opruimt. Gebruik hiervoor de rollenkaarten (zie bijlage 4)

Wanneer de pannenkoeken klaar zijn worden de tafels leuk gerangschikt, de tafels gedekt en komt een andere klas op bezoek om ze samen met jouw klas op te eten.

Tip!

Laat leerlingen recepten meebrengen uit hun land van herkomst. Bekijk ze samen. Zijn er speciale benodigheden die wij niet kennen? (bijvoorbeeld een Marokkaanse tajine) Eventueel kan het pannenkoeken bakken vervangen worden door het klaarmaken van een gerecht dat de leerlingen voorstellen.

Les 5: De slaapkamer:

Ontwikkelingsdoelen:

- De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau relevante informatie uit mondelinge en schriftelijke teksten verwerken.
- De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau relevante informatie mondeling en schriftelijk formuleren en uitwisselen.
- De leerlingen kunnen op structurerend niveau doelgericht relevante informatie selecteren uit mondelinge en schriftelijke teksten.
- De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau een mondelinge en schriftelijke vraag en instructie verwerken zodat ze gepast kunnen reageren.
- De leerlingen kunnen op beoordelend niveau relevante informatie uit mondelinge en schriftelijke teksten kritisch verwerken.
- De leerlingen kunnen op beoordelend niveau mondeling en schriftelijk een persoonlijke analyse van relevante informatie formuleren en uitwisselen.
- De leerlingen kunnen in voor hen relevante en concrete taalgebruikssituaties waar nodig en op hun niveau taalstrategieën inzetten waaronder: communiceren door gebruik te maken van een breed scala aan eenvoudige taal, de boodschap te beperken tot wat haalbaar is, door een qua betekenis verwant woord te gebruiken.
- De leerlingen kunnen in voor hen relevante taalgebruikssituaties waar nodig en op hun niveau reflecteren over taalstructurele aspecten met betrekking tot betekenissen en uitdrukkingen, bijvoeglijke naamwoorden.

Media:

- Poppenhuis
- Werkbundel
- Diverse reclamefolders (of pc met internetaansluiting en printer)
- Bord

Inhoud:

Woordenschat aansluitend bij de slaapkamer: een spiegel, boeken, een bed, een kleerkast, een bureau, ...

Vorming van het meervoud: vaak maken we het meervoud door 'en' bij te voegen. (het vork, de vorken), maar soms moeten we 's' toevoegen. Bijvoorbeeld: het kussen, de kussens.

Vervoeging van de werkwoorden slapen en opstaan.

Lesverloop:

1. Situeren van de slaapkamer binnen het huis. (5 minuten)

Verwijs naar het poppenhuis. Leg uit dat deze les gaat over de slaapkamer. Bekijk de collage van de woonkamer nog een keer. Welke woorden kennen ze al? Noteer deze woorden aan bord.

2. Wat heb jij op je kamer? (7 minuten)

Bekijk samen met de leerlingen de woordenschat.

Welke dingen hebben zij op hun kamer?

Laat hen antwoorden in zinnen. (dus niet: 'een bed' maar 'ik heb een bed op mijn kamer')

Vergelijk de verschillen in de klas.

3. Wat een rommel is het hier. (7 minuten)

Heb aandacht voor de gradatie rommelig-erg rommelig-heel erg rommelig.

Bekijk de prent en laat de leerlingen vrij reageren. Welke items van de prent kennen ze al?

Spel 1:

Elk om beurt mag iets zeggen dat hij/zij op de prent ziet staan. Wie kent het meeste woorden en blijft dus het langste overeind?

Spel 2:

Benoem een item van de prent. De leerlingen zoeken het zo snel mogelijk in de kamer en duiden het aan (vb. door vinger op te zetten of ernaar te wijzen met een balpen die uitstaat)

4. Enkelvoud en meervoud. (6 minuten)

Herhaal wat enkelvoud en meervoud alweer betekenen (zie les over enkelvoud en meervoud bij 'de keuken').

Maak de leerlingen duidelijk at het meervoud vaak ook gevormd wordt door 's' toe te voegen.

5. Werkwoorden slapen en opstaan. (10 minuten)

Overloop samen met de leerlingen de werkwoorden slapen en opstaan.

Maak de werkwoorden met de persoon visueel heel duidelijk.

Zeg ' ik slaap' en maak zelf een slaapbeweging. Zeg ' ik sta op' en doe alsof je wakker wordt.

Wijs nu naar een leerling en zeg duidelijk 'jij slaapt' en geef aan dat de leerling nu moet ' slapen'. Zeg ' jij staat op' en laat de leerling aanvoelen dat hij wakker moet worden.

Doe dit met alle personen.

Maak samen met de leerlingen de invuloefening. Heb aandacht voor de nuance bij opstaan (dit kan ook letterlijk 'gaan rechtstaan' betekenen).

6. Mijn droomkamer. (20 minuten)

Dit onderdeel kan afhankelijk van de middelen op twee manieren aangepakt worden.

Ofwel laat je leerlingen op internet surfen naar allerlei webwinkels van meubel- en elektrozaak en laat je hen selecteren wat ze allemaal op hun kamer willen, dit in een word-document plaatsen en afdrukken. (ofwel maken ze daarmee een collage ofwel voegen ze het toe aan hun bundel met nietjes/ inkleven)

Ofwel verzamel je een hele stapel reclamefolders van allerlei meubelzaken, decoratiewinkels, elektrozaak, .. en laat je de leerlingen daaruit knippen en maken ze een collage.

Indien gewenst kan hier een wiskundeles aan gekoppeld worden en geef je de leerlingen een bepaald budget om hun droomkamer te verwezenlijken.

De leerlingen mogen ook dingen zelf tekenen/ kleuren (bijvoorbeeld de vloer, de muren).

Wanneer ze hiermee klaar zijn geven ze in beperkte groepjes (van 3 tot 5 leerlingen) een presentatie over hun droomkamer. (vb. dit is mijn radio, dit is mijn muur, de muur is rood, ..) De leerkracht loopt rond en luistert in elk groepje even mee.)

7. Lekker geslapen? (5 minuten)

Hier gaan we wat dieper in op uitdrukkingen.

Lekker slapen wil zeggen goed slapen. Dat heeft niks met smaak te maken.

De bijhorende foto toont op ludieke wijze hoe vreemd uitdrukkingen wel niet kunnen zijn.

Vul samen met de leerlingen de zin aan: deze bedden hebben de vorm van een hamburger en een boterham.

8. Het bijvoeglijk naamwoord (10 minuten)

De term 'bijvoeglijk naamwoord' wordt wel uitgelegd, maar er wordt niet van de leerlingen verwacht dat ze deze term beheersen en gebruiken. Het is vooral de bedoeling dat ze reflecteren over bijvoeglijke naamwoorden, stilstaan bij de vormaspecten ervan.

De termen komen aan bod om de leerlingen een opstapje te geven als ze naar het regulier onderwijs gaan. Dan vallen ze niet compleet uit de lucht als ze deze termen te horen krijgen.

Bekijk samen met de leerlingen het ' we onthouden' kader. Illustreer aan de hand van voorbeelden. (Bijvoorbeeld een grote leerling in de klas, deze jongen is groot, de grote jongen)

Laat de leerlingen individueel de oefeningen maken. Verbeter klassikaal.

Les 6: Het huishouden:

Ontwikkelingsdoelen:

- De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau relevante informatie uit mondelinge en schriftelijke teksten verwerken.
- De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau relevante informatie mondeling en schriftelijk formuleren en uitwisselen.
- De leerlingen kunnen op structurerend niveau doelgericht relevante informatie selecteren uit mondelinge en schriftelijke teksten.
- De leerlingen kunnen op beschrijvend niveau een mondelinge en schriftelijke vraag en instructie verwerken zodat ze gepast kunnen reageren.
- De leerlingen kunnen op beoordelend niveau hun meningen en gevoelens mondeling en schriftelijk formuleren.
- De leerlingen kunnen in voor hen relevante taalgebruikssituaties waar nodig en op hun niveau reflecteren over taalstructurele aspecten met betrekking tot het voltooid deelwoord en de verleden tijd.

Media:

- Bord
- Werkbundel
- Scharen en lijmstiften

Inhoud:

Woordenschat aansluitend bij het huishouden: stofzuigen, koken, poetsen, wasmand, dweil, ...

Verschillende woorden die hetzelfde betekenen zijn synoniemen.

Grammatica: het vormen van de verleden tijd met het werkwoord ' hebben'.

Lesverloop:

1. Synoniemen (10 minuten)

Bespreek met de leerlingen de synoniemen 'kuisen' en 'schoonmaken'.

Maak duidelijk dat kuisen eerder tot de spreektaal behoort en schoonmaken deftiger is maar dat het wel beiden juist is.

Indien het een sterke klasgroep is kan gezocht worden naar andere synoniemen die ze kennen.

Overloop nogmaals de vervoeging van de werkwoorden. Benadruk zeker de regels die hiermee gepaard gaan. (stam + t, stam + en, ..)

De leerlingen moeten deze regels niet vanbuiten kennen, maar het helpt zeker bij het correct spreken als deze regels in zekere mate gekend zijn.

Vervoeg enkele andere werkwoorden die te maken hebben met het huishouden samen met de leerlingen aan bord. (bijvoorbeeld dweilen, afstoffen, afwassen, schrobben, ...)

2. Luisteroefening. (7 minuten)

Maak de leerlingen op voorhand duidelijk dat het normaal is als ze niet alles meteen begrijpen. Het is een test om te zien hoeveel ze al weten. (bij sommige zinnen kunnen ze de oplossing vinden dankzij woorden die ze al kennen, zoals vloer , borden en ramen)

Lees de zinnen voor en laat de leerlingen de prenten nummeren. Verbeter klassikaal.

1. Hij zet het vuilnis buiten.
2. Hij dweilt de vloer.
3. Hij wast de borden af.
4. Ze poetst de ramen.
5. Hij stofzuigt de vloer.
6. Hij strijkt zijn kleren.

3. Knip- en plakoefening (13 minuten)

Deze oefening is gelijkaardig aan een oefening die bij het onderdeel 'keuken' aan bod kwam. Maak de oefening samen met de leerlingen.

Beperk je niet enkel tot de woordenschat! Vertel zelf dingen bij de voorwerpen. (Bijvoorbeeld: in een emmer doe je water, ik strijk niet graag, als kleren nat zijn moeten ze drogen, vuile kleren gooi ik in de wasmand, ...)

Heb ook aandacht voor het woord 'vloertrekker' dit is het officiële Standaardnederlands maar in Vlaanderen wordt heel vaak gesproken van 'een aftrekker'. Maak de leerlingen duidelijk dat ze ook aftrekker mogen zeggen, het belangrijkste is dat ze verstaanbaar zijn en niet dat ze taaltechneten worden.

4. Wie doet wat? (8 minuten)

De leerlingen voorzien de mannetjes met stiften en kleurpotloden van het uiterlijk van hun gezinsleden.

Leerlingen die een groter gezin hebben dan 4 personen zullen een selectie moeten maken of kunnen mannetjes bijtekenen indien gewenst.

Gebruik deze gelegenheid om te spreken over de gezinsleden. Haal de woorden ouders, broer, zus zeker aan.

De leerlingen verbinden de personen met hun bijhorende taken binnen het gezin.

Hoogstwaarschijnlijk komen hierdoor enkele klassieke rollenpatronen naar boven. Hou hierover een klasgesprek.

Laat jongens en meisjes verwoorden wat zij doen in het huishouden, maak een vergelijking. Vinden de leerlingen dit eerlijk?

TIP!

Hou rekening met de cultuurverschillen: sommige meisjes komen misschien uit een land waar vrouwenemancipatie taboe is, maak hen duidelijk dat er hier gestreefd wordt naar gelijkheid tussen man en vrouw en dat hun mening gehoord mag worden.

5. De verleden tijd met 'hebben' (12 minuten)

De ontwikkelingsdoelen vereisen niet de leerlingen de term ‘ voltooid tegenwoordige tijd’ kennen maar wel dat ze een idee hebben van het voltooid deelwoord en daarover kunnen reflecteren. Vandaar dat we in deze bundel niet spreken van de ‘voltooid tegenwoordige tijd’ maar van de verleden tijd met het werkwoord ‘ hebben’.

Het is niet de bedoeling dat de leerlingen de theorie kennen.

Het is de bedoeling dat je ze een theoretisch kader aanreikt waarmee zij aan de slag kunnen om concreet over het verleden te spreken.

TIP!

Maak de klas samen met je leerlingen schoon bij wijze van verwerking. Neem er concrete schoonmaakspullen bij en geef de leerlingen opdrachten ‘ Vul de emmer met warm water, doe er een dopje schoonmaakmiddel in, ...’

Je kan dit ook in een coöperatieve werkvorm gieten waarbij elk lid van de schoonmaakploeg een duidelijke rol krijgt (stiltebewaker, degene die de tijd in het oog houdt, degene die de materialen haalt, degene die de materialen wegzet).

Eventueel kan zelf gewerkt worden met externen en kunnen de leerlingen vrijwilligerswerk gaan verrichten als schoonmaakteam in een in de buurt gelegen instelling (bijvoorbeeld rusthuis)

Bijlage 1:

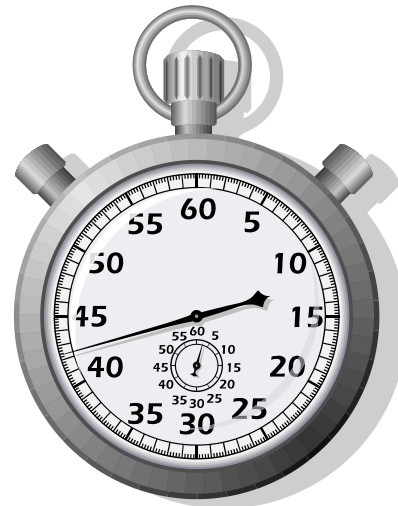

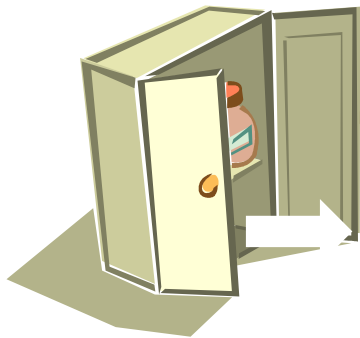
STILTEBEWAKER

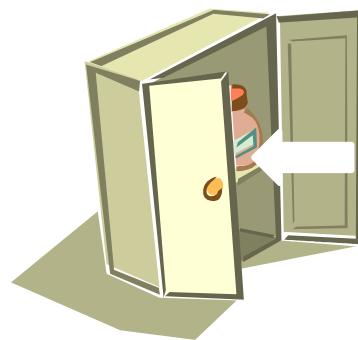
TIJDBEWAKER

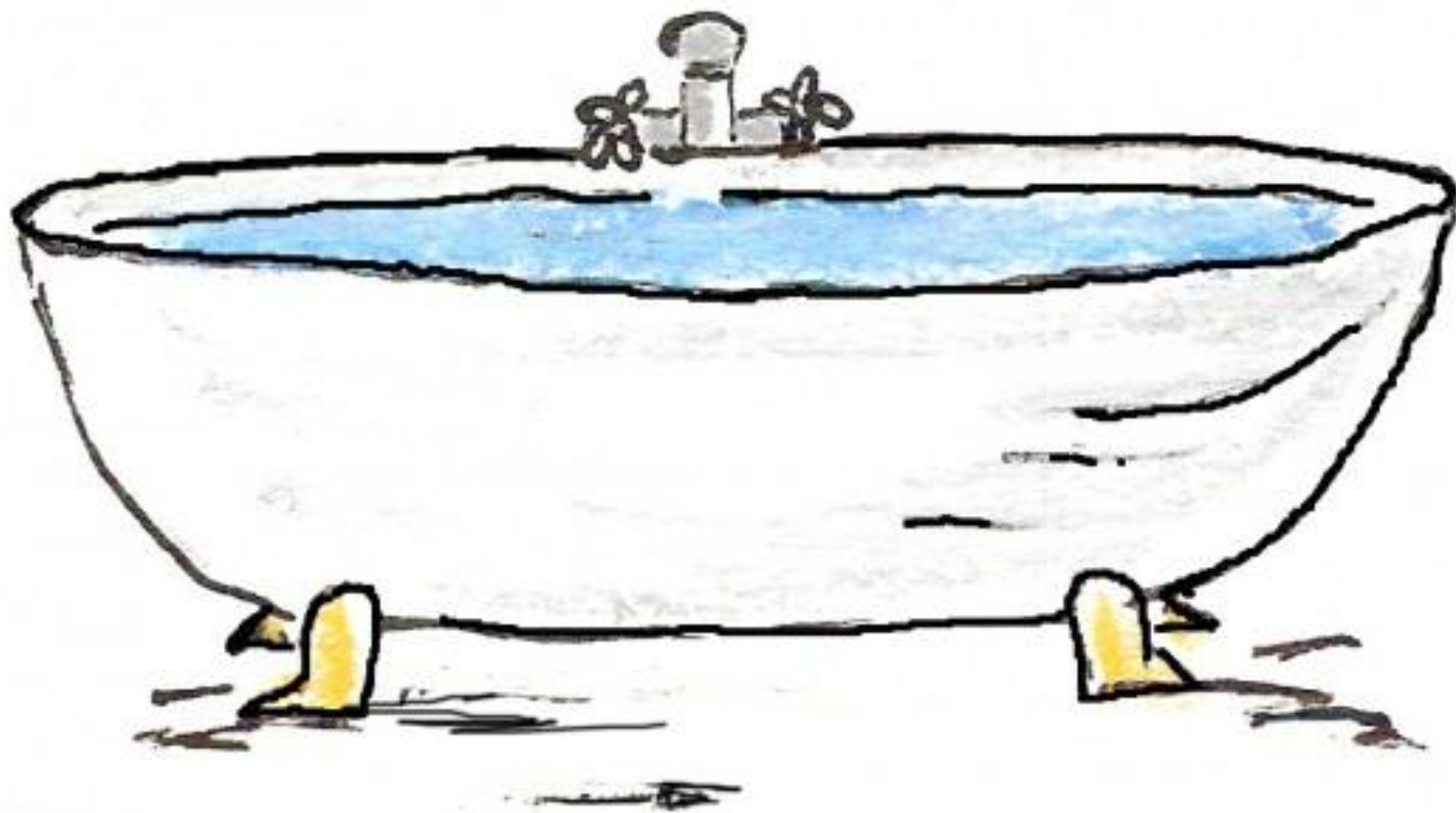

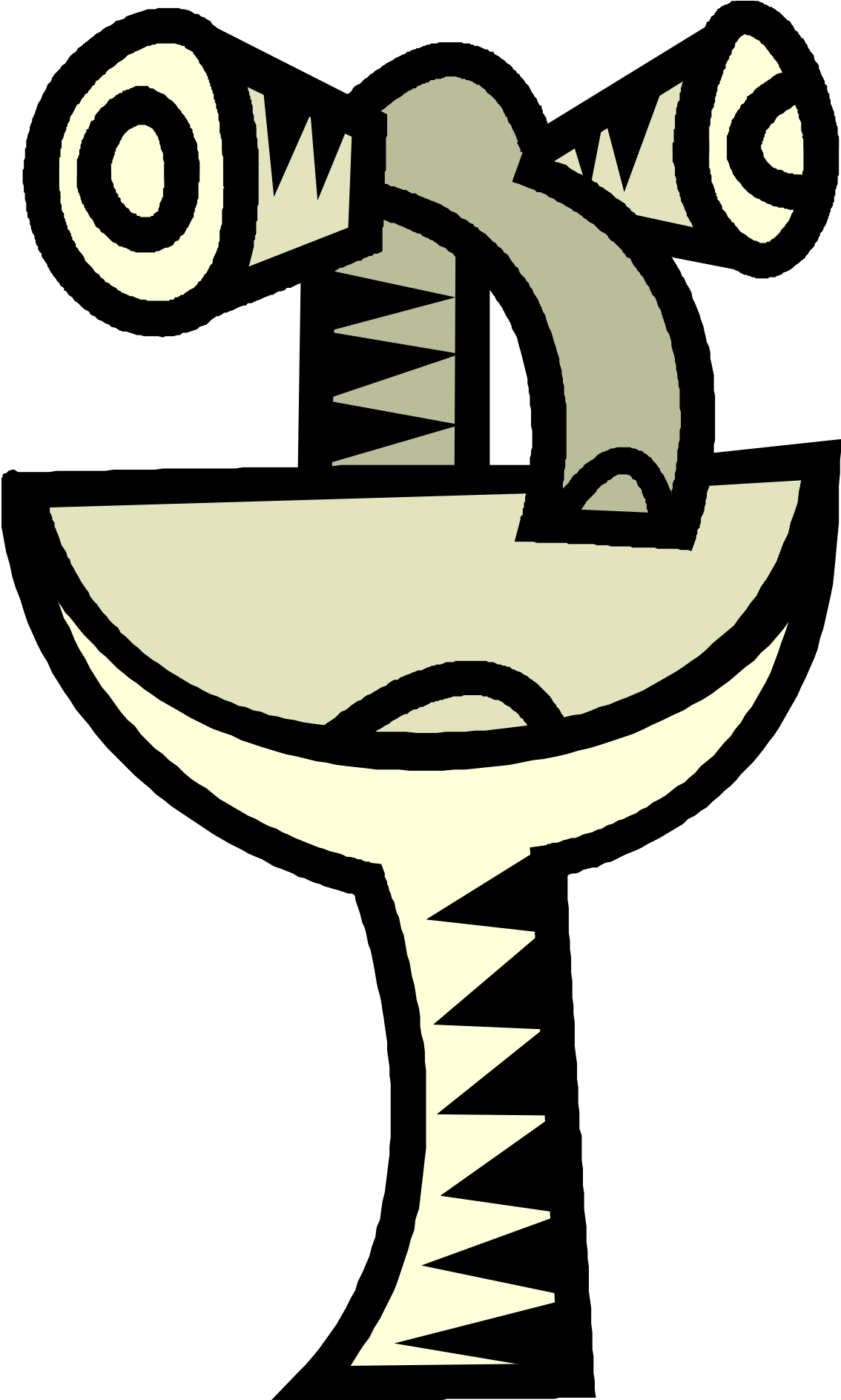
MATERIALEN HALEN

OPRUIMER

Bijlage 4:

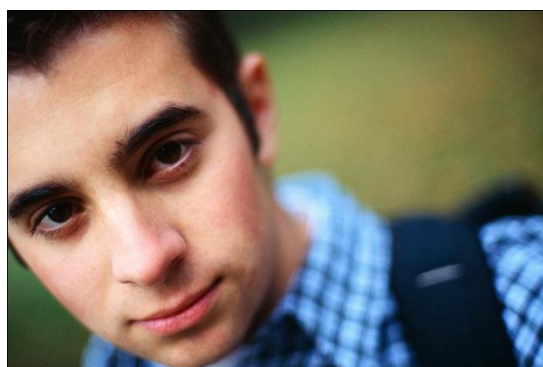
Vader

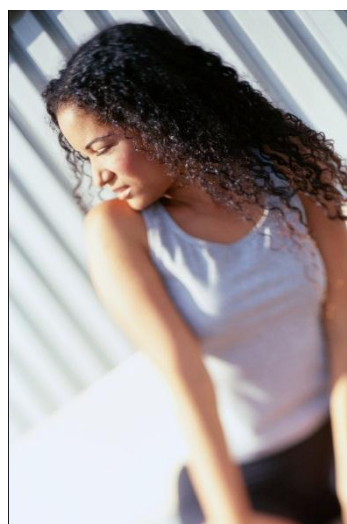
Moeder

Jongen

Meisje

Een dak boven je hoofd

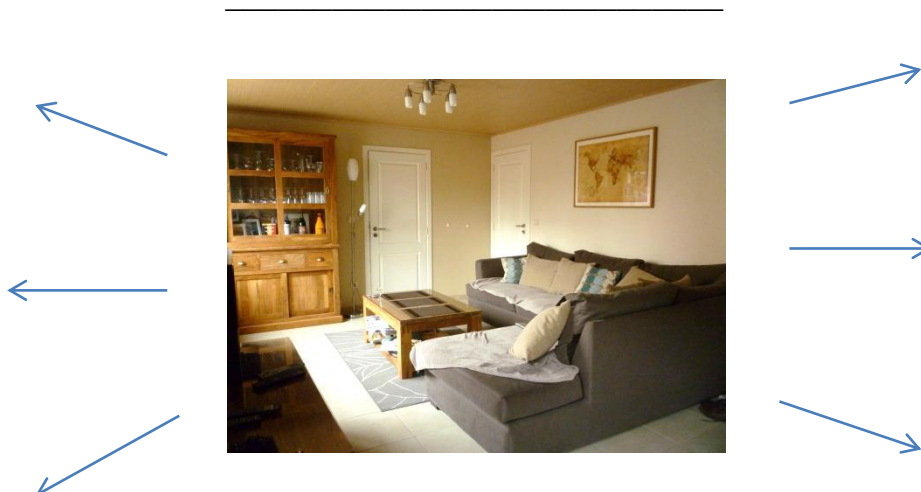
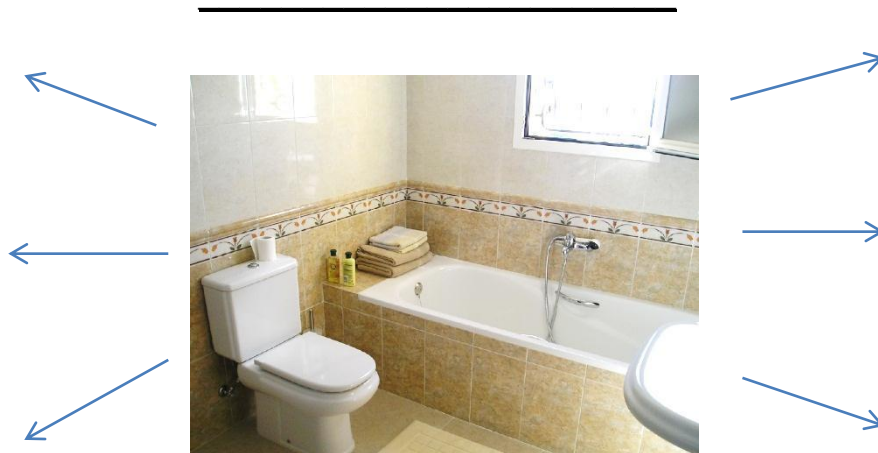

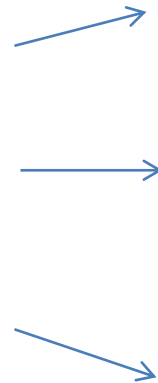
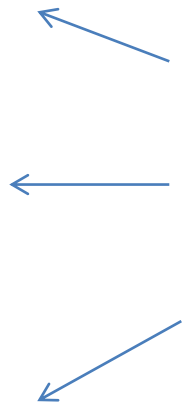
Werkbundel voor de leerlingen

1. Het huis en zijn kamers:

Schrijf de naam van de kamer boven de foto.

Schrijf woorden die je al kent naast de pijlen.

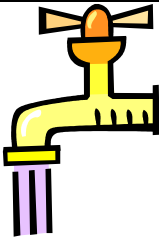

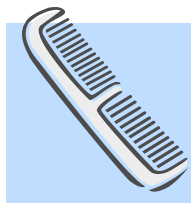

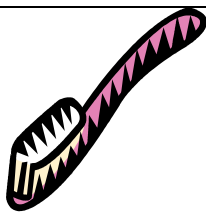

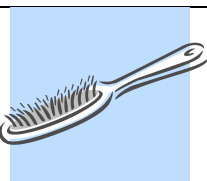
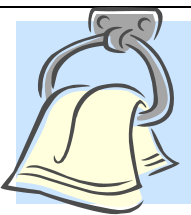
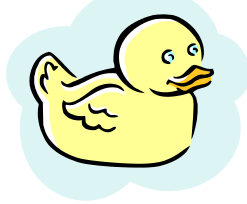

Ken je nog andere kamers in een huis?

2. De badkamer :

Kijk naar de prenten en vul de ontbrekende woorden in.

1. Je tanden poetsen doe je met een _____ en _____ .
2. Ik droog me af met een _____ .
3. Je haren kammen doe je met een _____ of met een _____ .
4. Het water stroomt uit de _____ .
5. Om je haar te wassen gebruik je _____ .
6. Lisa gaat graag in een bad met veel _____ en een _____ .

 <p>(de) kraan</p>	 <p>(de) shampoo</p>	 <p>(de) kam</p>
 <p>(de) tandpasta</p>	 <p>(de) tandenborstel</p>	 <p>schuim</p>
 <p>(de) borstel</p>	 <p>(de) handdoek</p>	 <p>(de) badeend</p>

Werkwoorden met 'zich':

Een werkwoord is een woord dat vertelt dat je iets doet.

	Zich wassen	Zich afdrogen
		
Ik	Ik was me	Ik droog me af
Jij	Jij wast je	Jij droogt je af
Hij of zij	Hij wast zich Zij wast zich	Hij droogt zich af Zij droogt zich af
Wij	Wij wassen ons	Wij drogen ons af
Jullie	Jullie wassen je	Jullie drogen je af
Zij	Zij wassen zich	Zij drogen zich af

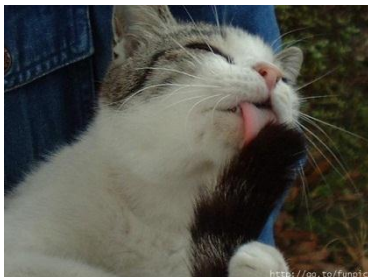
Opgelet! Zich gebruik je alleen als iemand het bij zichzelf doet!

Hij wast zich

Hij wast de auto

De kat wast zich

Zij wassen de hond

Verschillende meningen: hoe was jij je het liefst?

Ik was me het liefst snel aan de lavabo met een washandje en zeep.

Dan kan ik langer slapen.

Ik ga het liefst onder de douche met fris water.

Daar word je meteen goed wakker van.

Ik zit graag in bad. Lekker warm water, veel badschuim en een goed boek om te lezen.

Daar kan ik van genieten.

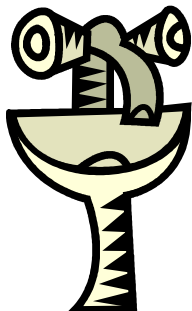
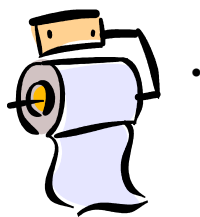
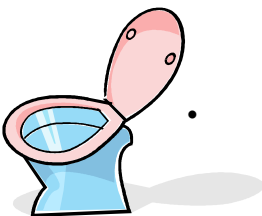
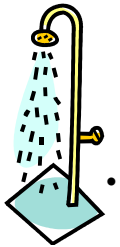
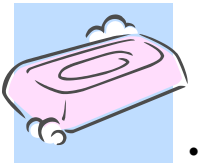

En jij? Hoe was jij je het liefst?

Verbindoefening:

Verbind de woorden met de juiste prent.

- de spiegel
- het toiletpapier (of wc-papier)
- de zeep
- het toilet (of wc)
- de lavabo (of wastafel)
- de douche
- het scheermes

Leestekst: File in de badkamer:

Elke ochtend is het hetzelfde. File in de badkamer. Papa moet zich scheren, mijn zus wil haar haar wassen, mama wil ook voor de spiegel staan voor haar make-up en ik moet naar het toilet.

Iedereen moet zich tegelijk klaarmaken, en we hebben maar één badkamer.

We haasten ons om de eerste te zijn, dan moeten we niet lang wachten. Als je de laatste bent heb je pech, dan sta je in de rij te wachten tot de anderen klaar zijn.

Ik was zelf al eens te laat op school omdat ik moest wachten! Ik had de bus gemist.

Mijn zus staat het langste in de badkamer. Soms maken we daar ruzie over. Want als zij te traag is dan kom ik misschien te laat!

Nu hebben we een oplossing. Mijn zus moet vroeger opstaan om haar klaar te maken, dan heeft ze genoeg tijd en moeten wij niet staan wachten.

Er hangt nu een klok in de badkamer, en na een kwartier moet ze er uit van papa.

Vragen:

Heb jij al eens zoiets meegemaakt?

Hoe lang sta jij 's ochtends voor de spiegel?

3. De woonkamer :

Invuloefening:

Benoem de voorwerpen waar een nummer bij staat.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

Begrijp wat je leest:

Lees de mail van Kaat aan Lisa over haar nieuwe huis. Maak een tekening van de woonkamer van Kaat.

A screenshot of an email client interface. The 'Aan:' field contains 'Lisa@live.com'. The 'Onderwerp:' field contains 'Mijn nieuw huis'. The 'Invoeegen:' field shows icons for 'Bijlagen', 'Office-documenten', 'Foto's', 'Van Bing', and 'Emoticons'. Below the fields is a rich text editor toolbar with options for font (Arial), size (12), bold (B), italic (I), underline (U), bulleted list, numbered list, indent, outdent, link, unlink, text color, and background color. The email body text is as follows:

Hey Lisa.

Ik woon eindelijk in mijn nieuw huis. Ik heb hard gewerkt om het mooi te maken. Ik heb de woonkamer volledig geverfd. Het is heel mooi vind ik. De muren van de woonkamer zijn groen. Dat past mooi bij mijn donkerbruine kast en mijn donkerbruine salontafel. De vloer is wit. Ik heb onder de salontafel een tapijt gelegd met groene en bruine streepjes. De zetel is lichtbruin, met drie donkerbruine kussens. Als je op bezoek komt zal je het wel zien.

Ik heb ook planten gekocht. En gordijnen voor het raam.

Nu moet ik nog eens naar de winkel voor een lamp, een dekentje, een vaas en een schilderij.

Het is wel raar om alleen te wonen. Hopelijk raak ik het snel gewoon.

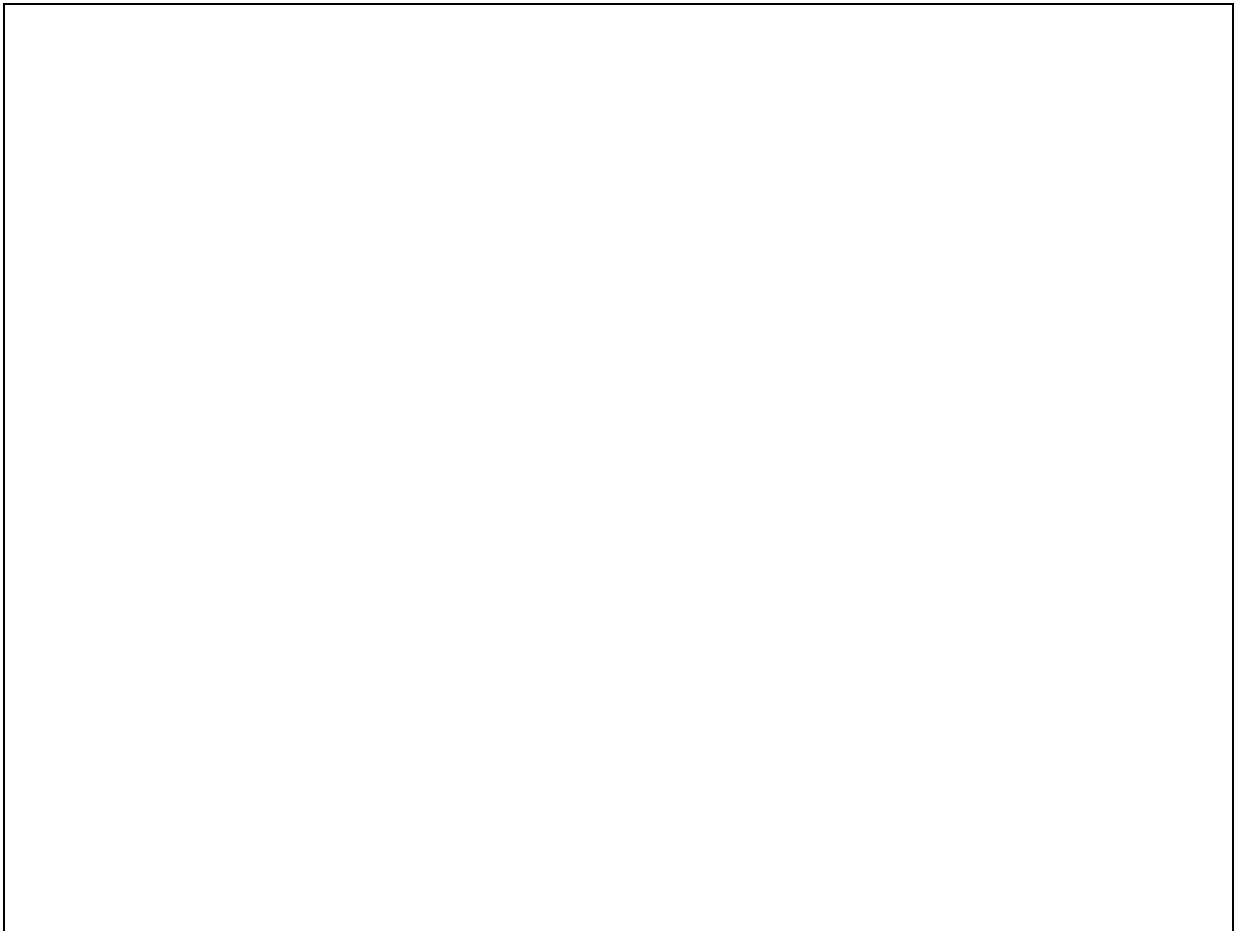
Tot binnenkort!

Groetjes.

Kaat

Woorden die ik niet begrijp:

Maak hier je tekening van de woonkamer van Kaat:

Hallo Kaat!

Dat klinkt als een heel mooie woonkamer. Ik ben benieuwd!

Dat moet vast speciaal zijn om alles zelf te mogen kiezen. Bij ons kiest mama vooral hoe het huis eruit ziet.

Wanneer spreken we af? Zal ik zaterdag eens langskomen?

Groetjes,

Je allerbeste vriendin Kaat. ;)

Klasgesprek:

Een klasgesprek wil zeggen dat je samen met de klas gaat praten.

We praten over Kaat en Lisa.

Kaat woont al alleen. Hoe dit komt weten we niet.

Waarom zou Kaat alleen wonen?

Met wie wonen jullie onder één dak?

Lisa woont bij haar ouders. Het is haar moeder die kiest hoe het huis eruit ziet. Wie kiest bij jullie hoe het huis eruit ziet?

Mailen naar elkaar:

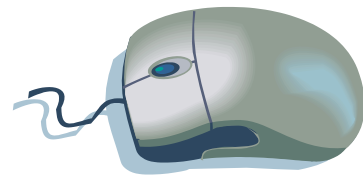
Lisa en Kaat sturen mails naar elkaar.

Hiervoor heb je een computer nodig en internet.

Heb jij thuis een computer? ja / nee

Heb jij thuis internet? ja / nee

Heb je al eens mails gestuurd? ja / nee

Schrijf zelf een mail over jouw huis.

Aan:

Onderwerp:

Invoegen: Office-documenten Foto's Van Bing Emoticons

   Tahoma **B** *I* U

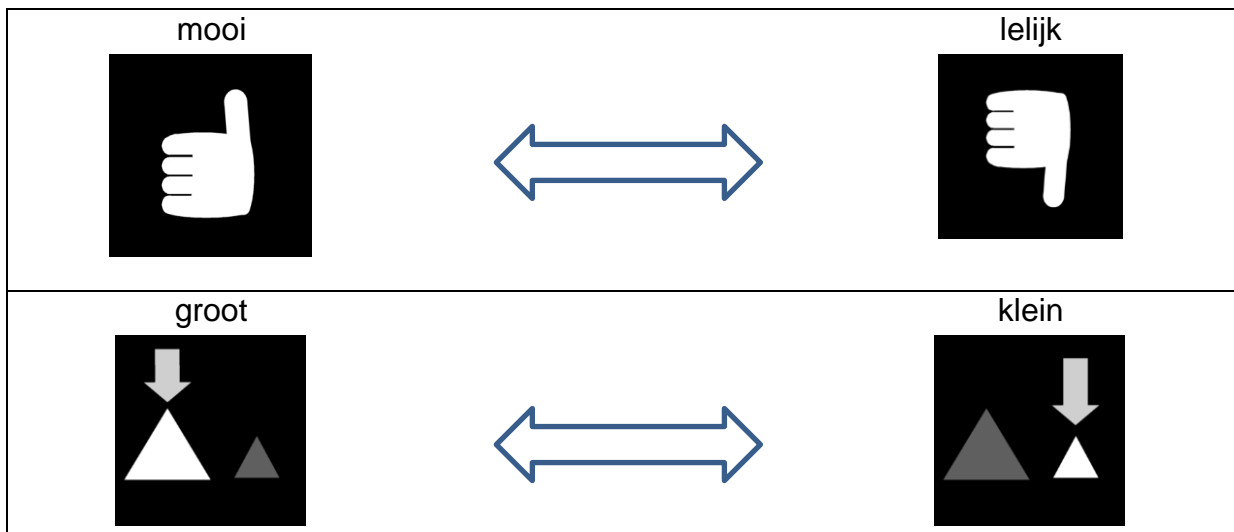
Help Kaat kiezen:

Kaat gaat naar de winkel. Ze wil een mooie vaas kopen maar ze kan niet kiezen.

Welke zou jij nemen?

 <p>Grote vaas Kleur: zwart €26,95</p>	 <p>Grote glazen vaas Kleur: blauw € 15,95</p>	 <p>Kleine vaas Kleur: beige €5,99</p>
 <p>Drie kleine vazen €34,95</p>		 <p>Heel kleine vaas Kleur: wit €2</p>
 <p>Grote glazen vaas Kleur: blauw €8,99</p>	 <p>Kleine glazen vaas Kleur: geel</p>	 <p>Grote vaas Kleur: zilver</p>

Hier zijn enkele woorden die je kunnen helpen om te praten over de vazen:

Welke vaas zou jij nemen?

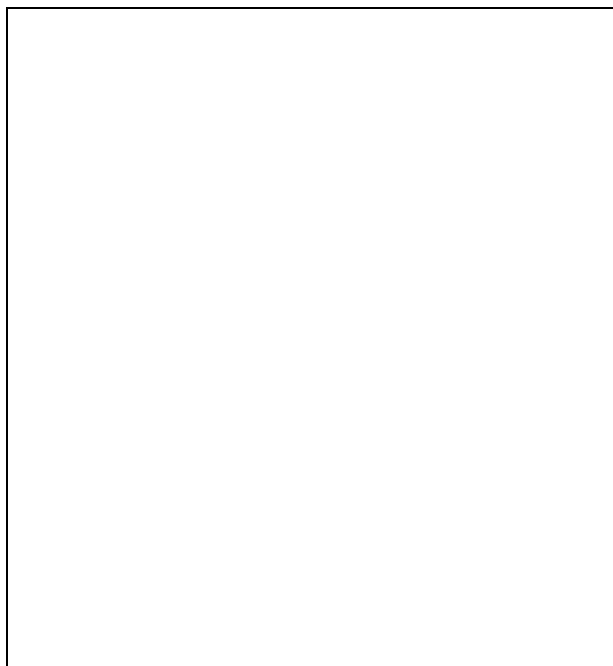
Welke vaas is de duurste?

Welke vaas is de goedkoopste?

Welke vaas kost €5,99?

[Ontwerp je eigen vaas.](#)

Teken een vaas die jij graag zou hebben in je huis.

Zoveel kussens!

In de winkel zijn er heel veel soorten kussens. Ze bestaan in alle kleuren van de regenboog.

Kleur de kussens juist.

Het kussen is geel	
Het kussen is oranje	
Het kussen is rood	
Het kussen is blauw	
Het kussen is groen	

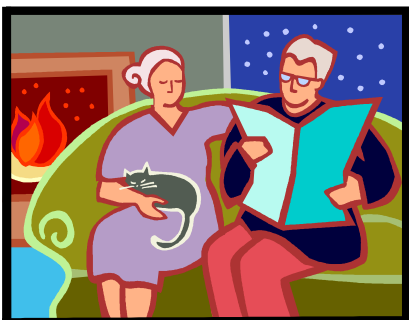
Wat doe ik allemaal in de woonkamer?

Herhaling: een werkwoord is een woord dat vertelt dat je iets doet.

Kijk naar de tekening en schrijf ernaast wat de mensen aan het doen zijn.

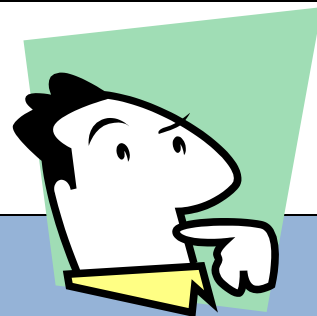

De verleden tijd:

De verleden tijd wil zeggen dat iets voorbij is.
Het gaat over iets dat vroeger gebeurde.

Nu	Vroeger
Ik kijk naar de televisie	Ik keek naar de televisie
Ik speel met mijn broer	Ik speelde met mijn broer
Ik luister naar muziek	Ik luisterde naar muziek
Ik telefoneer naar een vriendin	Ik telefoneerde naar een vriendin
Ik lees een boek	Ik las een boek
Ik werk aan mijn computer	Ik werkte aan mijn computer

We onthouden:

De verleden tijd kunnen we dikwijls maken door het werkwoord naar de eerste persoon enkelvoud om te zetten (ik) en er 'de' of 'te' bij te voegen.

Dit is niet altijd zo!

4. De keuken:

Verbindoefening:

Het bord •

Het soepbord •

Het mes •

De lepel •

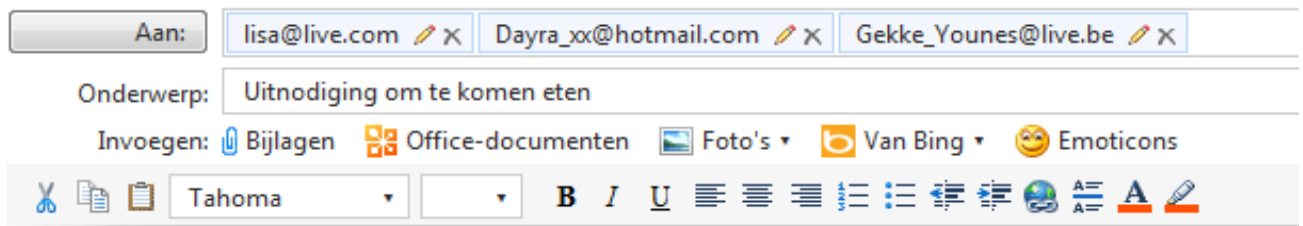
Het glas •

Het wijnglas •

Het vork •

Een leuk etentje:

Dag beste vrienden!

Jullie hebben het vast al gehoord. Ik woon in een nieuw huis! En om dat te vieren nodig ik jullie uit om eens lekker te komen eten.

Ik ga er een echt feest van maken, het wordt een heel leuk etentje.

Wanneer? Nu zaterdag vanaf 16 uur.

Waar? Bij mij thuis natuurlijk!

Groetjes en tot dan!

Kaat.

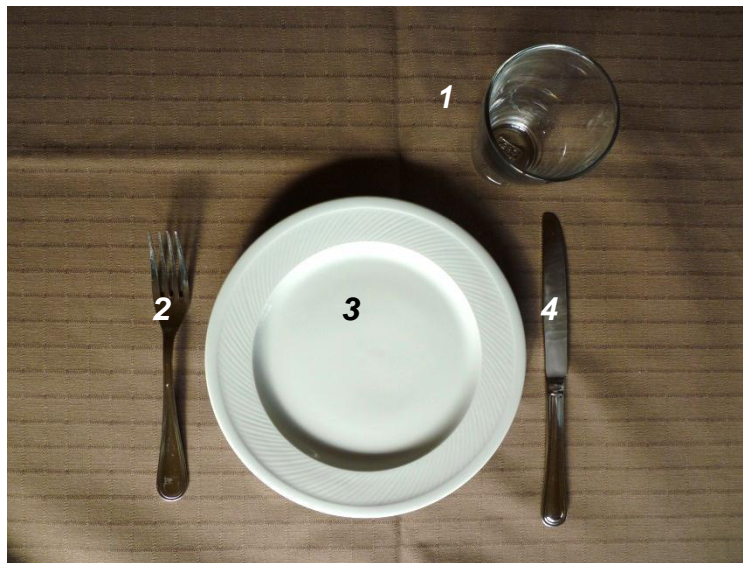
P.S.: Laat je zo snel mogelijk weten of je kan komen? Dan kan ik boodschappen doen.

Vragen bij de mail:

Wie nodigt Kaat allemaal uit voor haar etentje?

Waarom wil Kaat snel weten of haar vrienden kunnen komen?

Wanneer Kaat alleen eet is haar tafel zoals hieronder gedekt.

Wat zet Kaat dan op tafel?

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

We onthouden:

Het mes ligt rechts!

Wanneer Kaat vrienden/familie op bezoek krijgt ziet de tafel er zo uit:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____
11. _____
12. _____
13. _____

Enkelvoud en meervoud:

We onthouden:

Enkelvoud: als er maar één is

Meervoud: als er meer dan één zijn

Enkelvoud	Meervoud
het vork 	de vorken
het mes 	de messen
het bord 	de borden

We onthouden:

Om het meervoud te maken nemen we vaak het woord en doen we daar 'en' bij.

Dit is niet altijd zo!

Mopje!

ORK! ORK! ORK!

SOEP EET JE MET EEN

Ben jij gefopt?

Probeer dit zeker eens uit met anderen.

Zelf mensen die Nederlands spreken trappen erin!

Spullen uit de keuken:

Om te koken heb je heel veel spullen nodig.

Knip de voorwerpen bij deze oefening uit en plak ze naast de juiste zin.

<p>Dit doe ik aan om mijn kleren te beschermen. Zo worden ze niet vuil.</p>	
<p>Hiermee snijd ik vlees, vis, groenten, fruit, ...</p>	
<p>Hierop leg ik de dingen die ik ga snijden.</p>	

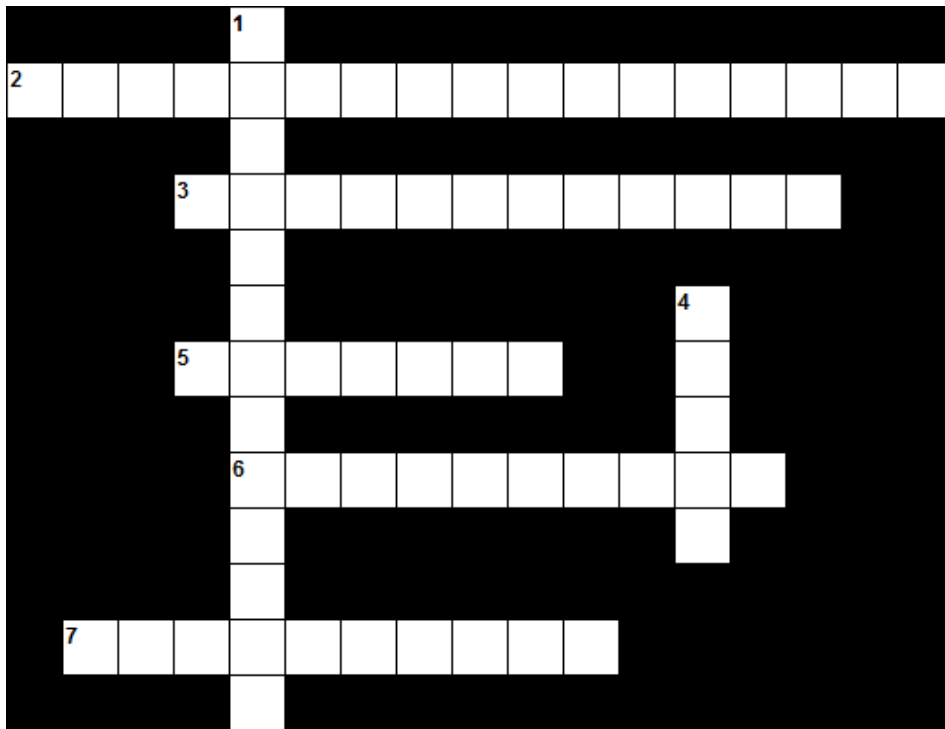
Dit gebruik ik om eten in te bewaren.	
Dit gebruik ik om te meten hoeveel ik neem.	
Dit gebruik ik om vlees of vis om te draaien in de pan. Maar je kan het ook nog voor andere dingen gebruiken.	

Knip deze prenten uit en plak ze op de juiste plaats.

Kruiswoordraadsel: elektrische toestellen:

Kan jij alle apparaten in het kruiswoordraadsel invullen?

1. 	2. 	3.
4. 	5. 	6.
7. 		

Leestekst: de gesmolten ijsjes:

De mama van Lauren komt thuis met de boodschappen.

Ze legt alles netjes weg. De shampoo zet ze in de badkamer, het fruit legt ze in de fruitschaal, het vlees legt ze in de koelkast.

Lauren is aan het leren voor een toets. Ze vindt het heel moeilijk. Ze vraagt mama om even te helpen. Maar mama vindt Nederlands ook moeilijk!

Samen denken ze na over de oefeningen.

Mama legt de rest van de boodschappen weg. Terwijl zit ze te denken aan de lessen van Lauren.

Ze legt de koekjes in de diepvriezer, en de ijsjes legt ze in de koelkast.

Wanneer Lauren klaar is met leren heeft ze zin in een ijsje.

Ze gaat naar de diepvriezer, en wat ziet ze?

Er liggen geen ijsjes in de diepvriezer. Wel koekjes.

Dat is vreemd. Koekjes moeten toch niet in de diepvriezer?

‘Mama?’ vraagt Lauren. ‘Waar zijn de ijsjes naartoe? Je had er toch gekocht in de winkel?’

Mama denkt na. Ze weet het niet meer.

Mama en Lauren zoeken de ijsjes. Wanneer Lauren in de koelkast kijkt ziet ze de ijsjes liggen. Helemaal gesmolten!

Wat jammer.

Een koelkast is geen diepvriezer.

Mijn nieuwe woorden:

Spel: ben ik een vork?

We gaan een spel spelen.

1. Je kiest een voorwerp uit het huis (uit de badkamer, uit de keuken, uit de woonkamer, ...)

DIT IS GEHEIM! NIEMAND MAG WETEN WAT JE KIEST!

2. Je bedenkt enkele zinnen die je kan vertellen over dat voorwerp. Schrijf ze op. (je mag hulp vragen aan de leerkracht)

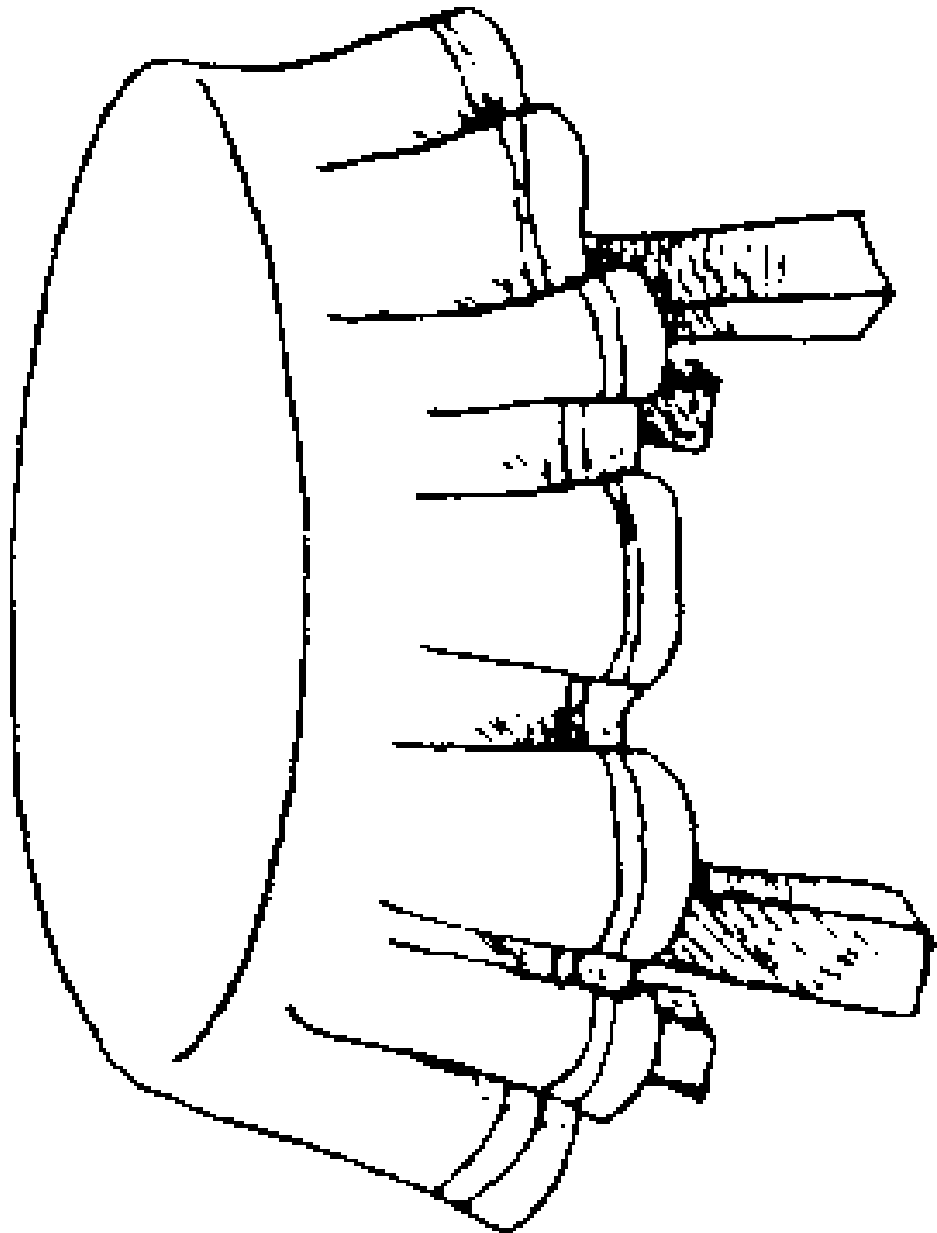
3. Schrijf jouw voorwerp op een papier en hang dit op het hoofd van iemand uit de klas.

4. Elk om beurt geef je elkaar tips over het voorwerp.
5. Wie kan raden welk voorwerp op zijn hoofd hangt is gewonnen!

Luisteroefening:

Luister goed en teken wat gezegd wordt.

Wat is dit?

Ken jij de naam van deze voorwerpen uit de keuken?

	<hr/> <hr/>
	<hr/> <hr/>
	<hr/> <hr/>
	<hr/> <hr/>
	<hr/> <hr/>

Teken hieronder een deksel.

Een uitnodiging schrijven:

We hebben een mail van Kaat gelezen waarin ze haar vrienden uitnodigt om te komen eten.

Wat is heel belangrijk bij een uitnodiging?

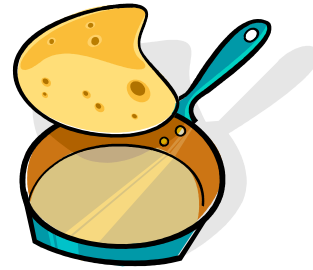
- Je vertelt waarvoor de uitnodiging is.
- Je vertelt waar het is.
- Je vertelt wanneer het is

Wij schrijven ook een uitnodiging voor de andere klas om te komen eten.

Hieronder schrijven we eerst in het klad.

Pannenkoeken bakken:

Lees samen met jullie groep het recept.

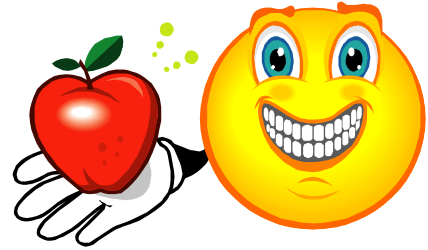
Doe wat gevraagd wordt en je hebt heerlijke pannenkoeken.

Ingrediënten: Bloem Beetje zout Eieren Melk Boter Suiker	Materiaal: Kookvuur Een pan Een pollepel Een spatel Een mes Een lepel Een klopper Een kopje Een kom
---	---

Recept:

- Doe twee kopjes bloem in de mengkom.
- Voeg er een mespunt zout aan toe.
- Breek twee eieren in een kopje.
- Giet de eieren bij de bloem.
- Neem 3 kopjes melk.
- Giet de melk in de mengkom.
- Roer alles door elkaar.
- Doe er twee zakjes vanillesuiker bij.
- Roer alles goed door elkaar.
- Warm de kookplaat op, zet de pan op het vuur.
- Doe een lepeltje boter in de pan.
- Laat de boter smelten.

- Neem een pollepel deeg.
- Giet het deeg in de pan.
- Bak de pannenkoek tot hij onderaan geel is.
- Draai de pannenkoek om.
- Wacht tot de onderkant ook een mooie kleur heeft.
- De pannenkoek is klaar!
- Op naar de volgende pannenkoek.

Om de pannenkoeken extra lekker te maken kan je er fruit bij eten.

Ofwel neem je een blikje fruit. Doe het open met de blikopener. Giet het sap eraf. Doe het fruit op de pannenkoek.

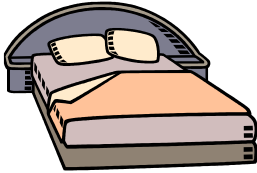
Ofwel snijd je vers fruit met een mes in stukjes.

Smakelijk!

5. De slaapkamer:

Welke dingen heb jij op je slaapkamer?

Trek een cirkel rond de dingen die je hebt op je kamer.

een bed

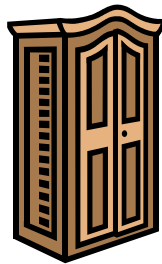
een wekker

een raam

een bureau

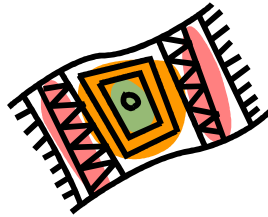
een kleerkast

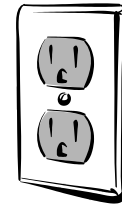
rommel

een foto

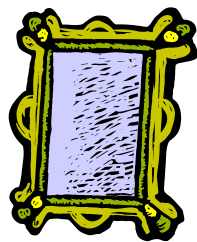
een tapijt

een stopcontact

een televisie

een spiegel

boeken

een knuffelbeer

een spin

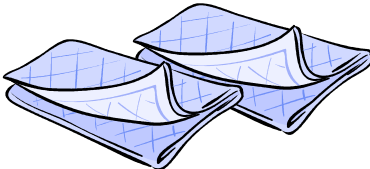

een radio

Enkelvoud en meervoud:

Weet je het nog?

Om het meervoud te maken nemen we vaak het woord en doen we daar 'en' bij.

Dit is niet altijd zo!

Enkelvoud	Meervoud
het kussen 	de kussens
het deken 	De dekens
de wekker 	De wekkers

We onthouden:

Om het meervoud te maken nemen we soms het woord en doen we daar 's' bij.

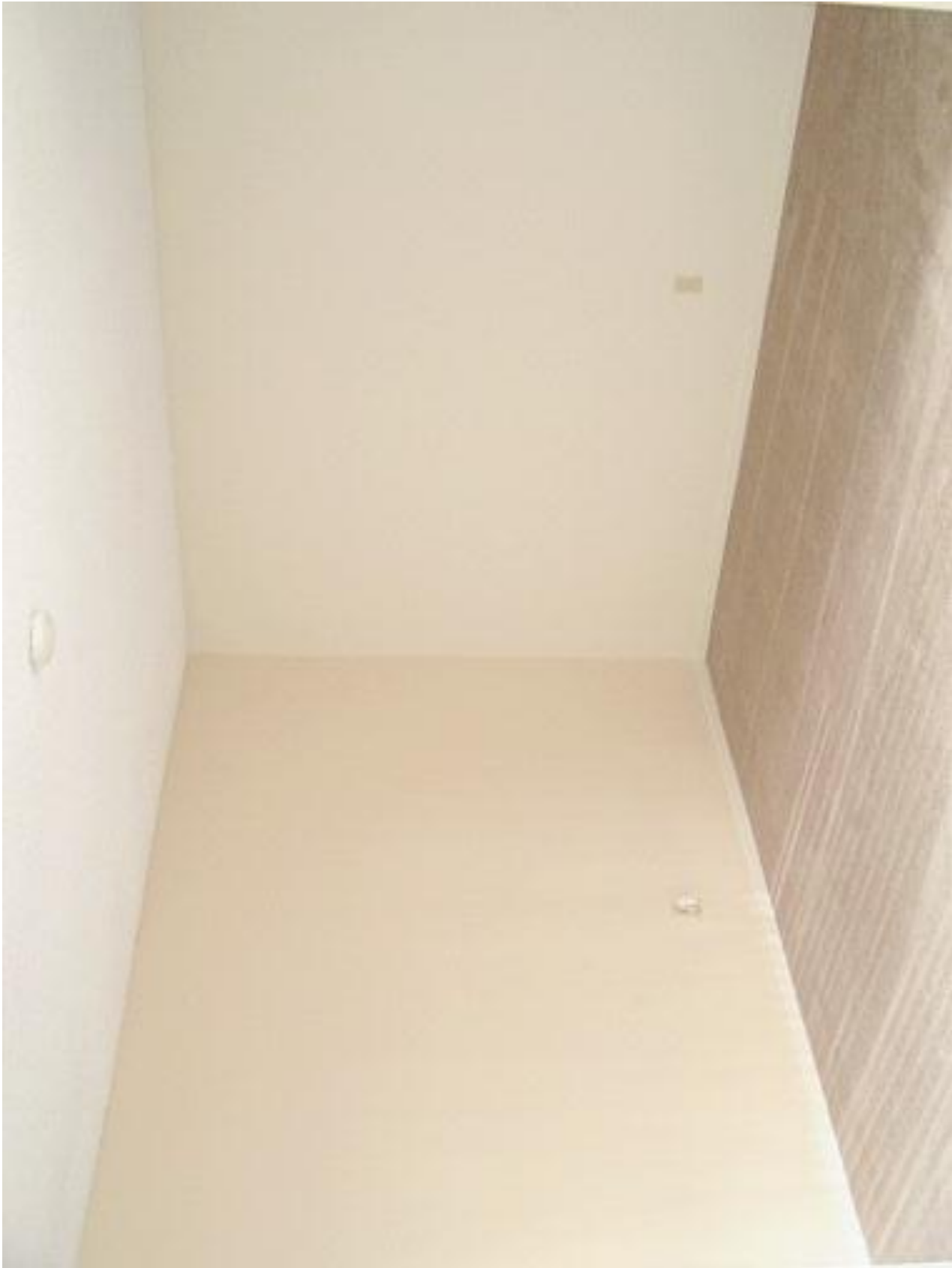
Werkwoorden: slapen en opstaan:

	slapen	opstaan
		
Ik	ik slaap	ik sta op
Jij	jij slaapt	jij staat op
Hij of zij	hij slaapt	hij staat op
Wij	wij slapen	wij staan op
Jullie	jullie slapen	jullie staan op
Zij	zij slapen	zij staan op

Vul in:

1. De wekker gaat. Ik _____ .
2. Shhhht! Stil zijn. De baby _____ .
3. Als het 7 uur is _____ jullie _____ .
4. De meisjes letten niet op in de klas. Ze zijn weer aan het _____ .
5. We moeten ons rechtzetten. Wij _____ .

Mijn droomkamer:

Lekker geslapen?

Wanneer iemand je vraagt ' Heb je lekker geslapen?' bedoelen we 'Heb je goed geslapen'?

Maar euh .. bij deze meneer is het misschien wel écht lekker.

Hahaha!

Of wat dacht je van dit bed?

Hierin kan je ook lekker slapen. ☺

Deze bedden hebben de vorm van een _____

en een _____

Het bijvoeglijk naamwoord:

We onthouden:

Het bijvoeglijk naamwoord vertelt ons hoe iets is.

Het bed is groot -> het grote bed.

Het kussen is blauw -> het blauwe kussen.

De spin is snel -> de snelle spin.

Het bijvoeglijk naamwoord heet soms ook 'adjectief'

1. Het kussen is rood.

2. Het tapijt is vuil.

3. De radio is duur.

4. De kamer is mooi.

5. De foto is oud.

6. Het huishouden:

We houden ons huis netjes. Dat wil zeggen dat we het regelmatig moeten kuisen of schoonmaken.

Kuisen en schoonmaken willen hetzelfde zeggen. Dat zijn synoniemen.

We onthouden:

Verschillende woorden die hetzelfde betekenen zijn synoniemen.

	kuisen 	schoonmaken
Ik	ik kuis	ik maak schoon
Jij	jij kuist	jij maakt schoon
Hij of zij	hij kuist	hij maakt schoon
Wij	wij kuisen	wij maken schoon
Jullie	jullie kuisen	jullie maken schoon
Zij	zij kuisen	zij maken schoon

Luisteroefening:

Luister goed naar de zinnen en geef de afbeeldingen het juiste nummer.

Ken je nog klusjes om te doen in huis?

Schrijf op!

Knip- en plakoefening:

Knip de prenten uit en plak ze op de juiste plaats.

het strijkijzer	de wasmand	de emmer
het droogrek	het schoonmaakmiddel	De vloertrekker
de bezem	de strijkplank	de dweil

Knip deze prenten uit en hang ze op de juiste plaats.

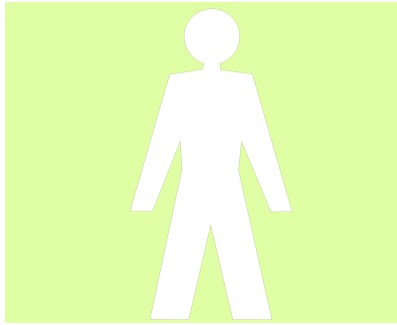

Wie doet wat?

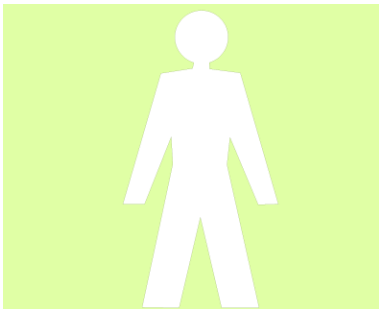
Schrijf de namen van je gezin bij de mannetjes. Geef ze het juiste haar, gezicht en kleren.

Verbind ze daarna met hun taken in het huishouden.

Naam: _____

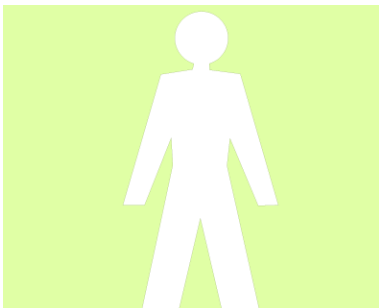
Naam: _____

Naam: _____

Naam: _____

- stofzuigen
- de afwas doen
- afdrogen
- de was opvouwen
- strijken
- vuilnis buitenzetten
- de vloer vegen
- dweilen
- ramen poetsen
- koken
- afstoffen
- dingen repareren

De verleden tijd met 'hebben':

We leerden al over de verleden tijd.

tegenwoordige tijd	verleden tijd
Ik speel met mijn broer	Ik speelde met mijn broer
Ik werk op mijn computer	Ik werkte op mijn computer

We kunnen ook op een andere manier iets zeggen over het verleden.

Dan maken we gebruik van het werkwoord 'hebben'.

	hebben
Ik	ik heb
Jij	jij hebt
Hij of zij	hij heeft
Wij	wij hebben
Jullie	jullie hebben
Zij	zij hebben

We onthouden:

De verleden tijd maken we heel vaak met het werkwoord 'hebben'.

Voorbeeld:

Tegenwoordige tijd	Verleden tijd met 'hebben'
Ik speel	Ik heb gespeeld
Ik werk	Ik heb gewerkt
Ik kuis	Ik heb gekuist

Zet de zinnen in het verleden en gebruik het werkwoord 'hebben':

1. Hij dweilt

2. Jullie vegen

3. Ik poets

4. Wij poetsen

Een dak boven je hoofd

Extra materiaal

Zoveel mensen, zoveel huizen.

Schrijfoefening:

Schrijf iets over de huizen die je hier ziet.

Wie woont waar denk je?

Verbind de mensen met hun huis, vertel straks waarom je dat gekozen hebt.

Leuke gordijnen

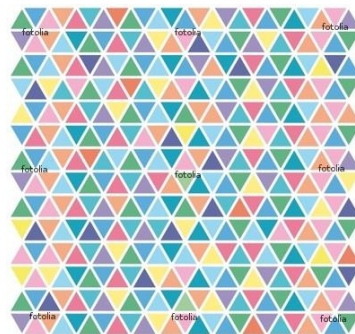
Er bestaan heel veel soorten gordijnen, in allerlei kleuren.

Er zijn ook gordijnen met een motief.

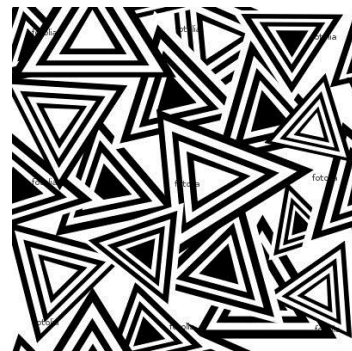
Dat motief kan met bloemen zijn.

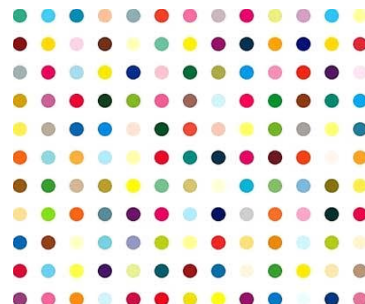
Of met kleine driehoeken.

Of met grotere driehoeken.

Of met stippen.

Er bestaan nog veel andere motieven.

Teken ze op de gordijnen.

met vierkanten

met spiralen

met sterren

met cirkels

De tuin:

Een tuin hebben is heel erg leuk. Je eigen plekje groen waar je lekker in de zon kan zitten.

Maar in een tuin moet je ook werken.

Je moet het gras afmaaien.

De bloemen water geven.

Zaadjes planten

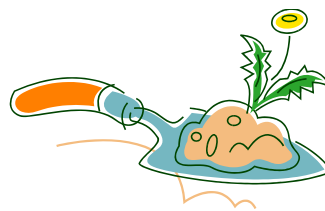
Bladeren bijeen harken

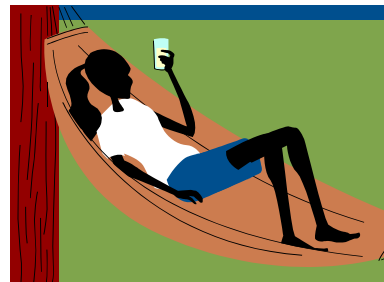
Planten snoeien

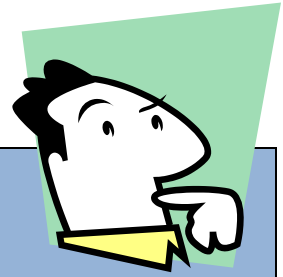
Onkruid wegdoen

Maar natuurlijk ook genieten !

Spreekwoorden en gezegden rond huis:

We onthouden:

Een spreekwoord (of een gezegde) moet je niet letterlijk nemen.

Het betekent iets anders dan wat er staat.

Je kan een huis op hem bouwen.

Als Mourad iets heeft beloofd ben ik zeker dat hij het zal doen.

Ik kan hem altijd vertrouwen.

Op Mourad kan ik echt een huis bouwen.

Dat is niet om over naar huis te schrijven.

Ik heb een nul op mijn rapport. Daar ben ik niet trots op.

Dat is niet iets dat ik aan iedereen wil vertellen.

Dat is niet om over naar huis te schrijven.

Met de deur in huis vallen.

Ik begin meteen te vertellen wat ik wil zeggen.

Ik twijfel niet om iets te vertellen, ik val meteen met de deur in huis.

Zoals het klokje thuis tikt, tikt het nergens.

Ik ga graag op vakantie, maar ben toch ook blij als ik terug thuis ben.

Thuis is het toch altijd beter dan ergens anders.

Tegen de lamp lopen.

Inez speelde vals met een spelletje maar haar vrienden hebben het gezien.

Ze is betrapt!

Inez is tegen de lamp gelopen.

Water in je kelder hebben staan.

Rune zijn broer is te kort, hij heeft water in z'n kelder.

Het is om zeep!

Wanneer iets kapot of mislukt is.

Mama was een taart aan het bakken.

Ineens rook ze iets verbrand. Ze deed de oven open en er kwam veel zwarte rook uit.

Haar taart is helemaal om zeep!

Het gras is altijd groener aan de overkant.

Er is altijd wel iemand die rijker, slimmer, beter, .. is dan jij. Maar hé, trek het je niet aan, iedereen heeft dat gevoel wel eens.

Elia was heel blij met haar rapport. Ze had 8 op 10! Maar toen ze zag dat Sonya 9 op 10 had was ze al minder blij. Raar toch?

Ashraf heeft een hippe gsm gekocht. Maar een week later komt Joachim met het allernieuwste model dat nog beter is. Ashraf is daar jaloers op.

Het huisdier:

Lezen: het huisdier:

‘Papa, krijg ik een huisdier?’ Vraagt Samira.

‘Waarom wil je een huisdier hebben? Je hebt daar niets dan werk aan.’ Antwoordt hij.

‘Maar ik vind werken niet erg papa. Ik zal er goed voor zorgen. Ik had heel graag een hond gehad, of een kat,’

‘Neen Samira, je broer kan niet tegen dat haar van die beesten. Dat weet je. Stop met erover te zagen.’

‘Maar ...’

‘Neen laat me met rust! Ik ben de krant aan het lezen!’

Samira is een beetje verdrietig. Ze had heel graag een huisdier willen hebben. Maar ze begrijpt wel dat het niet kan, haar broer wordt ziek van het haar van dieren. Dan moet hij niezen en tranen zijn ogen. Allergisch heet dat.

Dan krijgt ze een idee. Er zijn ook dieren zonder haar, zoals vissen.

‘Papa, ik heb een idee!’ zegt ze vastbesloten. ‘Vissen hebben geen haar, daar is Younes niet allergisch aan. Kan ik dan geen vis krijgen?’

Papa wordt boos, hij had gezegd dat ze moest stoppen met zagen en nu vraagt ze weer om een dier te krijgen.

‘Neen, neen en nog eens neen!’ roept hij.

Samira gaat naar haar kamer. Ze moet huilen.

Eigenlijk vindt ze het stom dat zo voor een huisdier weent, maar ze kan er niet aan doen, de tranen komen zomaar.

Younes heeft alles gehoord. Hij voelt hem wel een beetje schuldig. Hij wil een oplossing zoeken voor zijn zus.

Ineens denkt hij aan iets. Er zijn al dieren in huis! Ze hebben al huisdieren, maar Samira weet het nog niet.

Hij neemt een doos en gaat de huisdieren zoeken. Hij steekt ze erin in en maakt er een cadeau van.

Met zijn cadeau gaat Younes naar de kamer van Samira.

Hij klopt op de deur.

'Ja kom maar binnen.' Zegt Samira.

Younes gaat naar binnen, hij verstopt het cadeau achter zijn rug.

'Samira, ik heb een cadeau voor jou.' Zegt hij.

'Echt? Wat lief! Wat zit er in?'

'Een huisdier, doe maar snel open!'

Samira prutst aan de plakband, ze trekt aan de strik en ze maakt het doosje open.

En dan ineens!

'Whoaaa!' Samira schrikt enorm.

Wat heeft Younes haar cadeau gedaan? Een hele dikke vette spin!

Samira is heel boos. En Younes begrijpt niet waarom.

Wat een rare zus zeg! Ze krijgt een cadeau en is boos.

Wat vind jij van het idee van Younes?

Leuk – grappig – niet leuk – niet grappig – stom – slim - ...

Heeft Younes gelijk? Is een spin een huisdier?

Huisdier of niet?

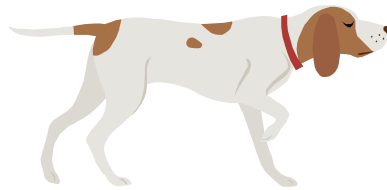
Hieronder zie je een heleboel dieren.

Trek een groene cirkel rond de huisdieren. Zet een rood kruis over de dieren die geen huisdier zijn.

De koe

De hond

De kat (de poes)

De vissen

Het paard

De hamster

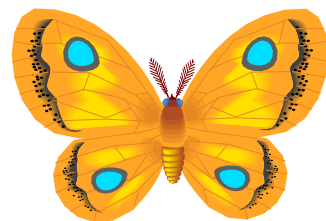
Het varken

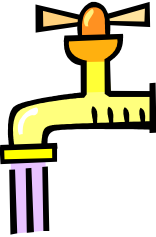
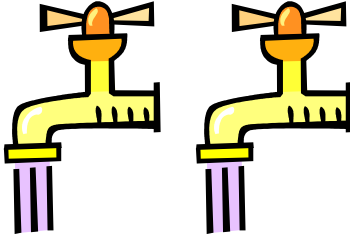
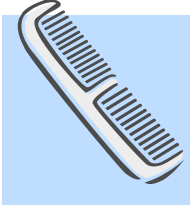
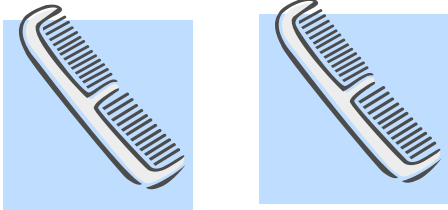

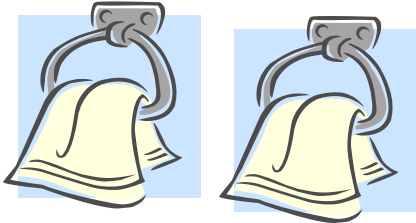
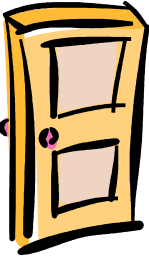
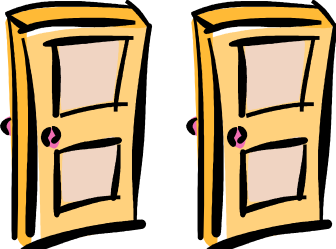
De papegaai

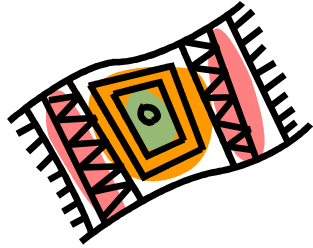
De vlinder

Extra oefening:

enkelvoud	meervoud
<hr/> 	de kranen
<hr/> 	de kammen
de handdoek 	<hr/>
de deur 	<hr/>

het tapijt

de plant

Mopje!

Nu ik gekookt heb doe jij zeker de keuken?

Woordenlijsten:

1 een	21 eenentwintig	41 eenenveertig	61 eenenzestig	81 eenentachtig
2 twee	22 tweeëntwintig	42 tweeënveertig	62 tweeënzestig	82 tweeëntachtig
3 drie	23 drieëntwintig	43 drieënveertig	63 drieënzestig	83 drieëntachtig
4 vier	24 vierentwintig	44 vierenveertig	64 vierenzestig	84 vierentachtig
5 vijf	25 vijfentwintig	45 vijfenveertig	65 vijfenzestig	85 vijfentachtig
6 zes	26 zesentwintig	46 zesenveertig	66 zesenzestig	86 zesentachtig
7 zeven	27 zevenentwintig	47 zevenenveertig	67 zevenenzestig	87 zevenentachtig
8 acht	28 achtentwintig	48 achtenveertig	68 achtenzestig	88 achtentachtig
9 negen	29 negenentwintig	49 negenenveertig	69 negenenzestig	89 negenentachtig
10 tien	30 dertig	50 vijftig	70 zeventig	90 negentig
11 elf	31 eenendertig	51 eenenvijftig	71 eenenzeventig	91 eenennegentig
12 twaalf	32 tweeëndertig	52 tweeënvijftig	72 tweeënzeventig	92 tweeënnegentig
13 dertien	33 drieëndertig	53 drieënvijftig	73 drieënzeventig	93 drieënnegentig
14 veertien	34 vierendertig	54 vierenvijftig	74 vierenzeventig	94 vierennegentig
15 vijftien	35 vijfendertig	55 vijfenvijftig	75 vijfenzeventig	95 vijfennegentig
16 zestien	36 zesendertig	56 zesenvijftig	76 zesenzeventig	96 zessennegentig
17 zeventien	37 zevenendertig	57 zevenenvijftig	77 zevenenzeventig	97 zevenennegentig
18 achttien	38 achtendertig	58 achtenvijftig	78 achtenzeventig	98 achtennegentig
19 negentien	39 negenendertig	59 negenenvijftig	79 negenenzeventig	99 negenennegentig
20 twintig	40 veertig	60 zestig	80 tachtig	100 honderd

Woordenschat algemeen:

de badkamer	de woonkamer	de keuken
de slaapkamer	de zolder	de kelder
de tuin	het huishouden	de burens
het rijhuis	de caravan	het dak
de voordeur	de garagepoort	de trap

Woordenschat badkamer:

de kraan	de shampoo	de kam
de tandpasta	de tandenborstel	schuim
de borstel	de handdoek	de badeend
zich wassen	zich afdrogen	het washandje
de spiegel	de douche	het bad
de lavabo	het toiletpapier	de toilet
de wastafel	het wc-papier	de wc
de zeep	het scheermes	zich scheren

Woordenschat woonkamer:

de lamp verlichting	het schilderij	de deur
de kast	het kussen	de zetel
het deken	het tapijt	de muur
het plafond	de vloer	de tafel
het gordijn	het raam	een vaas
groot	klein	zwart
blauw	rood	oranje
zilver	wit	groen
geel	bruin	beige
mooi	lelijk	duur
goedkoop	(muziek) beluisteren	lezen

Woordenschat keuken:

het bord het diep bord	het vork	het mes scherp mes
de lepel	het glas	het wijnglas
het servet	enkelvoud	meervoud
de bewaardoos de potten	de snijplank	de spatel

de schort	de maatbeker	de microgolfoven
het koffiezetapparaat	de broodrooster	de mixer
het fornuis	de frietketel	de waterkoker
de diepvries	de koelkast	Pan
de kookpot	het deksel	de zeef
de kurkentrekker		

Woordenschat slaapkamer:

het bed	de wekker	het raam
het bureau	de kleerkast	rommel
de foto	het tapijt	het stopcontact
de televisie	de spiegel	de boeken
de knuffelbeer	de spin	de radio
slapen	opstaan	het deken
de stip	het vierkant	de spiraal
de cirkel	de ster	

Woordenschat tuin:

gras afmaaien	bloemen water geven	zaadjes planten
bladeren harken	planten snoeien	genieten

Woordenschat huishouden:

kuisen dchoonmaken poetsen	stofzuigen stofzuiger	dweilen dweil
afwas doen	ramen poetsen	vuilnis buitenzetten
strijken strijkplank strijkijzer	klusjes	wasmand
emmer	droogrek	schoonmaakmiddel
vloertrekker	bezem	vegen
afdrogen	opvouwen	

Woordenschat huisdieren:

de hond	de kat de poes	de spin
het varken	het paard	de papegaai
de hamster	de vlinder	het cadeau
grappig	niezen	allergisch